

Uvodnik

Andrej Bratuž

Naš pisani mozaik

Zgodovinske obletnice nas navadno spominjajo na dogodke, ki predstavljajo mejnik v našem narodnem življenju ali stvarnosti družbe in države, v kateri živimo. 6. september nas vsako leto spominja na tragične dogodke v Bazovici, kjer so leta 1930 padle prve slovenske žrtve fašizma.

8. septembra 1943 je pred zahodnimi zavezniki kapitulirala Italija, ki je že 25. julija istega leta pokopala fašistični režim. Že ta dva datuma sta zlasti za primorske Slovence ključnega pomena. Bazovica je postala največji simbol slovenskega odpora in osvobodilnega gibanja oz. boja za svetlejši dan Slovencev v Italiji. Kot vsako leto na bazovski gmajni proslavljamo spomin štirih junakov - Ferda Bidovca, Franja Marušiča, Zvonimira Miloša in Alojza Valenčiča -, podoživljamo v sebi temno noč črne diktature in nato kasnejše vstajenje slovenskega naroda zlasti na tem zahodnem koščku slovenske zemlje.

Od verza goriške pesnice, da Bazovica "je v črnino odeta" do klica mladega, v boju zgorelega pesnika, ki je zapisal "svobode bi napil se kot medice", v vsem tem se lepo zrcali vsa naša narodna drama. Tako bo Bazovica za vedno ostala simbol našega boja za svobodo, katere bakla nam po vseh tisočih in tisočih žrtvah danes lahko spet gori.

V ta niz spominskih obletnic in proslav, ki so tako pomembne za našo narodno in zlasti manjšinsko stvarnost, pa se uvršča še zanimivo in nič manj pomembno politično srečanje med Italijo in Slovenijo. Gre namreč za medministrski sestanek v Vili Madama v Rimu. Vodila sta ga zunanja ministra Italije in Slovenije, Franco Frattini in Dimitrij Rupel. Srečanja pa so se udeležili še nekateri drugi ministri in njih namestniki, zlasti s področja gospodarstva in trgovine. Šlo je za prvo tovrstno srečanje na najvišji ravni, kar je že samo po sebi zelo pomenljivo. Delovni spor je obsegal celo vrsto vprašanj, ki zadevajo tako zunanjo politiko, kot gospodarstvo in manjšine. Med drugim se izstopajo Evroregija, energetska politika, vplivjevalniki, jedrska elektrarna Krško in še kaj.

Za nas je gotovo najpomembnejše vprašanje manjšin. Gre seveda za slovensko manjšino v Italiji ter italijansko v Sloveniji. Pri nas se kljub vsemu zaščitni zakon št. 38/01 še ne izvaja, vsaj v celoti ne. Odprta vprašanja so na dlani in to tako na deželni kot na državnih ravni. Vse to še zlasti v času, ko je tako v Rimu kot v Trstu na vladi desnica. Zapleti in polemike zadevajo npr. vidno dvojezičnost. V Gorici se hoče to aplicirati le v nekaterih predmestnih rajonih. Odprta so še nekatera šolska vprašanja in razna javna financiranja. Vse to bo moralo najti pozitivno in ustrezno rešitev.

Paleta navedenih vprašanj je vsekakor pestra in polna. Tu smo jih izpostavili poleg zgodovinskega spomina in pomena obletnic za nas vse. Radi bi, da bi se vsaj nekatera vprašanja rešila v doglednem času. Pred nami pa je še veliko drugih nalog, ki nas čakajo, vključno z raznimi pomembnimi volilnimi datumi, tako leta 2009 razne krajevne in posebno evropske volitve. Zato le pogumno naprej!

Osrednja proslava za bazoviške junake na gmajni

Foto IG

OPČINE 43. študijski dnevi Draga 2008

"Več Trubarja v naš čas!"

Jest sim enu dobru voiskovanje voiskoval. Ta citat Primoža Trubarja je spremljal letošnjo Drago. 43. študijski dnevi so se tako pridružili praznovanju ob Trubarjevem letu: petstoletnica rojstva utemeljitelja in očeta slovenske pisne besede je namreč za ves slovenski narod danes priložnost, da na novo premisli obseg, pomen ter dolgoročne učinke njegovega dela. Hkrati je Trubarjevo jubilejno leto namenjeno tudi smotrnemu osnovanju smernic za prihodnost naše slovenske družbe tako v matični domovini kot tudi v zamejstvu.

Trubarjevemu duhovnemu in kulturnemu izročilu so se prireditelji debatno-kulturnega snidenja (to je Društvo slovenskih izobražencev) oddolžili tudi z lepo razstavo z naslovom Vsem Slovencem, ki so jo ob petju prekmurske vokalne skupine Bel canto odprli v petek, 5. septembra, pred uradnim začetkom prvega dejanja Drage. O razstavi sta nekaj misli povedala postaviteljica Metka Starič in izseljeniški duhovnik Zvone Štrubelj, ki je v Nemčiji veliko naredil za to, da bi se Trubarjevo izročilo ohranilo v trajnem spominu. G. Štrubelj je spregovoril o nedavnih romanjih v

Nemčijo, kamor so se v Trubarjevem imenu odpravili rojaki iz matične domovine in same Nemčije tako katoliške kot evangeličanske veroizpovedi. Duhovnik je poudaril povezovalno moč, ki jo Trubar še danes ohranja med Slo-

venci, in še zaželel, "da bo tako ekumensko vzdušje tudi v prihodnosti oplajalo slovensko katoliško in evangeličansko Cerkev, hkrati pa ves slovenski narod".

/ dalje str. 5

Praznovanje krvodajalcev iz Sovodenj ob Soči

Ob praznovanju 31. obletnice delovanja prireja Združenje prostovoljnih krvodajalcev iz Sovodenj ob Soči tridnevno praznovanje 12., 13. in 14. septembra 2008, ki bo potekalo na Vrhov sv. Mihaela pri KSC Danica. V petek, 12. septembra, ob 20. uri bo bakladi, izkupiček katere je namenjen vzdrževanju objekta Via di Natale v Avianu, kjer lahko onkološki bolniki živijo v spremstvu najdražjih. V soboto, 13. septembra, ob 15. uri bo turnir v odbojki, na katerem bodo nastopale 4 krvodajalske skupine iz pokrajine. Višek praznovanj bo v nedeljo, 14. septembra, ko se bodo praznovanja začela ob 10. uri z mašo; ob 10.45 polaganje venca v spomin padlih, ob 11.15 kratek kulturni program in nagajevanje krvodajalcev.

Pogovor

Finančni minister RS Andrej Bajuk o ekonomski politiki v Sloveniji in o predvolilni kampanji

3

Žalovanje v gledališkem svetu

Za vedno se je poslovila velika gledališka in filmska igralka Mira Sardoč, dolgoletna članica SSG Trst

10

Ljubljana / Srečanje z ministrom Ruplom

Predstavniki slovenske manjšine o njenih težavah

Pred ponedeljkovim prvim zasedanjem slovensko-italijanskega koordinacijskega odbora ministrov v Rimu se je zunanji minister Dimitrij Rupel v torek, 2. septembra, sestel s predstavniki slovenske manjšine v Italiji. Med problemi, s katerimi so ga seznanili, sta bila predvsem financiranje in uresničevanje zaščitnega

predloga, da bi s posebnimi ukrepi ločili slovensko manjšino v Videmski pokrajini od manjšine, ki živi na Tržaškem in Gorškem. Gre za predlog predstavnikov desnosredinske stranke Ljudstvo svobode v deželni parlamentu FJK za sprejem deželnega zakona za zaščito "slovanskih govoric", kot so nadiško, tersko, rezijansko narečje.

o manjšinah. "Da bi bil ta pogovor čim bolj kvalificiran", se je v torek, 2. septembra, sestel s predstavniki slovenske manjšine v Italiji, v sredo, 3., pa je imel predvidene pogovore še s predstavniki italijanske manjšine v Sloveniji. Rupel je še izrazil prepričanje, da bo sestanek ploden in koristen.

Predstavniki slovenske manjšine - poleg Pavšiča so se sestanka z Ruplom udeležili še predsednik Sveta slovenskih organizacij Drago Štoka, senatorka Tamara Blažina ter deželna svetnica FJK Igor Kocijančič in Igor Gabrovec - so pozdravili prvo zasedanje odbora na ministrski ravni in izrazili upanje v pozitivno rešitev odprtih vprašanj pri izvajanju zaščitnega zakona. Štoka kot Pavšič je izpostavil bojazen slovenske manjšine zaradi nastopa nove, desnosredinske vlade v Italiji aprila letos, poudaril pa je, da tudi ta vlada ne more mimo mednarodnih obvez, ki jih ima do manjšine, in da si bodo prizadevali, da jih bo tudi spoštovala.

Senatorka Blažina je poudarila, da so "konstruktivni odnosi med manjšino in matico ter vlado v matici domovini zelo koristni, saj se na tak način lahko tudi manjšinska problematika vključuje v teme odnosov med državama.

Deželni svetnik FJK Gabrovec pa je opozoril na neizvajanje zaščitne zakonodaje na področju infrastrukturnih projektov, ki je v veljavi od leta 2001, pa tudi na nujnost njenega uresničevanja pri sprejemanju novih volilnih pravil v Italiji za volitve v italijanski in evropski parlament.

zakona.

Kot je povedal minister Rupel na novinarski konferenci po pogovorih, je dejstvo, da "italijanska država sredstev za slovensko manjšino v zadnjih letih ni prilagajala inflaciji ter drugim denarnim in gospodarskim razmeram, tako da se objektivno gledano sredstva, ki jih daje italijanska država manjšini, zmanjšujejo". Med naštetimi problemi so tudi zmanjševanje števila učiteljev in pomožnega osebja na slovenskih šolah, do katerega naj bi prišlo zaradi varčevalnih ukrepov vlade v Rimu, težave s slovenskimi mediji v Italiji in nesprejemljivost

V ospredju je bil tudi podpis odloka o vidni dvojezičnosti na ozemlju, kjer živi manjšina. Glede financiranja Primorskega dnevnika, pa so na spletni strani MZZ po pogovorih zapisali, da je Rupel gostom potrdil, da mu je italijanski kolega Franco Frattini sporočil, da italijanska vlada zagotavlja, da ne bo prišlo do krčenja finančnih sredstev za dnevnik.

Na zasedanju odbora, ki ga vodi s Frattinijem, naj bi po napovedih Rupla pristojni ministri obeh držav govorili o odnosih med državama, gospodarskih vprašanjih, vprašanjih infrastrukture in kulture ter seveda

Ob barbarskem divjanju neapeljskih "navijačev"

Kdo pravzaprav ogroža varnost v Italiji

Kot se vsi dobro spominjamo, je glavni predmet volilne kampanje za obnovitev parlamenta v Italiji aprila letos bilo tako imenovano vprašanje varnosti državljanov pred raznovrstnimi pojavi nasilja nad osebami in njihovim imetjem. Na to občutljivo struno so zelo demagoško zaigrale desnosredinske stranke, ki so enega glavnih dejavnikov za prevlado občutka

negotovosti in strahu pri ljudeh pripisovali pojavu prisotnosti številnih zunanjih priseljencev, od Romunov in Romov pa do afriških in azijskih priseljkov. Spomnimo naj na prave fizične in javnomnenjske progrome proti tujim priseljcem ob nekaterih vsega obsojanja vrednih dejanj proti mirnim državljanom. Ob tem je večina vizualnih medijev in tiska krivdo posploševala na celotno etnično ali rasno skupino priseljencev, iz katerih so izhajali storilci nezakonitih dejanj.

Volivci so potem na žalost v veliki meri nasedli takšni enostranski volilni kampanji in izdatno nagradili omenjene stranke, še posebno tiste, ki so najbolj glasno in udarno zahtevale trdo roko proti priseljcem. To se je na volitvah obrestovalo zlasti Severni ligi, ki je sedanjí glavni pobudnik v vladi in v raznih krajevnih upravah za sprejemanje omejitvenih in represivnih ukrepov proti zunanjim priseljcem. Na udaru so se znašli zlasti Romi oziroma cigani, ki so pravzaprav zgodovinsko "najstarejši" priseljenci in so si mnogi od teh pridobili italijansko državljanstvo. Nova vlada oz. notranje ministrstvo, katerega vodenje je bilo dodeljeno prav predstavniku Severne lige, je med drugimi uvedlo jemanje prstnih odtisov

romskim otrokom, kar ni prav v čast in ponos italijanski kulturni tradiciji civiliziranega sožitja z drugačnimi po rasi, kulturi, jeziku in barvi kože. Protesti nekaterih resnejših krogov in cerkvenih dostojanstvenikov in zlasti tedenske revije Famiglia cristiana so vsaj toliko pripomogli, da je bila vlada prisiljena pristati na to, da bo jemanje prstnih odtisov odslej veljalo za vse italijan-

Rim. Omenjeni navijači niso povzročili samo velike škode na potniških vagonih in avtobusih, temveč so se grobo znesli nad drugimi potniki in nad samimi policisti. Dogodek je imel veliko odmevnost v javnosti in tudi v političnih krogih. Vsi se namreč sprašujejo, kako je moglo priti do omenjenih nasilnih dejanj, potem ko je vlada le nekaj tednov pred tem poostrišla varnostne uk-

repe po vsej državi, povečala število obhodnic tako civilne policije kot karabinerjev in celo mobilizirala na tisoče vojakov v večjih italijanskih mestih prav v kampanji za večjo varnost državljanov pred malopridneži, ki naj bi izhajali predvsem iz vrst tujih priseljencev.

Tem prizadevanjem za večjo varnost so tokrat zadali hud udarec prav domači športni navijači in ne kaki tuji priseljenci.

Tako se je politično zamajala celotna zgradba ksenofobnega, t. j. do tujcev sovražnega odnosa. Vlada skuša sedaj ostro nastopiti proti pobudnikom in storilcem omenjenega vandalkega nasilja. Neki višji policijski inšpektor je izrazil prepričanje, da za organiziranjem nasilnega nastopanja neapeljskih navijačev stojijo iste skrivne združbe, ki so v Neaplju nasprotovale ureditvi vprašanja odpadkov. S to izjavo je zadel na občutljivo politično živčno tkivo. Gornjemu domnevanju je ugovarjal obrambni minister La Russa, ki je glavni pobudnik omenjene mobilizacije vojakov za zagotavljanje varnosti državljanov pred raznimi nasilneži. S tem je posredno priznal, da je izkazovanje mišic z vojaiki nepotrebno in neučinkovito. V ozadju so namreč druge sile in dejavniki, ki pogojujejo razmere v državi, ne pa Romi in Romuni...

Alojz Tul

Šentprimož / Zborovanje Enotne liste Volilna kampanja Rudija Vouka

VŠentprimožu v Podjuni je 28. avgusta potekalo volilno zborovanje Enotne liste. Zborovanje je bilo sklicano zaradi partnerstva EL z Liberalnim forumom za prihodnje državnozborske volitve 28. septembra 2008.

Delegati EL so soglasno potrdili Rudija Vouka kot glavnega kandidata v strateškem partnerstvu Liberalnega foruma in Enotne liste. Poleg Vouka so kandidati EL na listi LIF še: Vladimir Smrtnik, Olga Voglauer, Marjan Pipp in Sonja Kert-Wakounig.

Rudi Vouk je v svojem posegu izjavil, da bo 28. septembra EL spet zastopana v avstrijskem parlamentu ter orisal potrebo po spremembah v avstrijski politiki. To velja še posebej za Koroško, ki jo je treba narediti spet "normalno". Vouk je podčrtal pomembnost bližnje prihodnosti predvsem tudi za vprašanja koroških Slovencev, konkretno tako vprašanje topografije kakor predvsem tudi reform v šolstvu: "Pri diskutiranih reformah v šolstvu je treba upoštevati tudi dvojezično šolstvo na Koroškem". Sklicujoč se na dosežke nekdanjega parlamentarca koroških Slovencev Karla Smolēja, je Vouk poudaril "zadnje vidne premike v prid koroškim Slovincem in narodnim manjšinam (TV oddaja, priznanje Romov kot narodna skupnost), "ko smo imeli svojega zastopnika v parlamentu". Prav tako je Vouk podčrtal priložnost z vidika vladnih ambicij LIF: "Ta perspektiva naredi to kandidaturu edinstveno". Med častnimi gosti, ki so se udeležili zborovanja, sta bila tudi deželni tajnik SSK Damijan Terpin in evropski poslanec Lojze Peterle.

Glavni kandidat LIF na Koroškem Rudi Vouk svojo volilno kampanjo vodi tudi na spletu, in sicer na portalu youtube. V video prispevkih v slovenščini in nemščini Vouk predstavlja razloge za kandidaturu in stališča o aktualnih vprašanjih in priložnosti za prihodnost. Prispevke si lahko ogledate na spletnem naslovu www.youtube.com/rudivouk

Na dnu...

HUDIRJEVA POLITIKA!
V SLOVENIJI SE BORIJO
ZA VEČINO CELO Z
OKLEPNIMI VOZILI...

...MI TUKAJ PA SE
MORAMO MARTRATI
ZA MANJŠINO
PRAZNIH ROK!

Povejmo na glas

Vstop v novo delovno leto

Zmesecem septembrom se v nekem smislu vse pričenja na novo, zato je verjetno umestno govoriti o novem delovnem letu. Odprejo se šolska vrata, vrtni se je treba na delo, spet polno zaživijo trgovine, že se pojavljajo prvi kulturni dogodki z napovedjo gledaliških, glasbenih, likovnih in drugih prireditvev. Z eno besedo: vse bo kmalu spet v teku, kot je bilo pred poletjem, seveda tudi soočenje s cenami, obveznim nakupovanjem, pripravi na bližajočo jesen, neštetimi opravili, in vsi dogodki ter dogajanja nas bodo potisnili v tisto vladavino današnjega časa, ki nas vleče v svoj vse hitrejši vrtnec. Ob vsem tem nas preveva dvojni občutek, ki mu ne vemo točnega odgovora: se po odhodu avgusta zares pričnemo vse na novo, ali se le nadaljuje od tam, kjer smo odšli na počitnice? Resnica je nekje vmes, gotovo se v veliki meri nadaljuje, kar smo pred poletjem odložili, toda z jesenjo se obetajo tudi nove stvari in gorje, ko se ne bi: v novem je razvoj, je možnost sprememb na bolje in z njimi srečno pričakovanje.

Kot slovenska narodna skupnost si bomo v tem novem delovnem letu zanesljivo prizadevali za učinkovito uresničevanje vseh tistih načrtov, ki so sicer naše smernice. Tu velja v duhu trojne edinstosti navesti izgrajevanje vse plodnejših odnosov z večinskimi narodom, vse izrazitejšo sodelovanje znotraj naše skupnosti in sodelovanje s slovenskim prostorom onstran nekdanje meje, pri čemer so vse našete postavke enako pomembne in vsaka posebej premalo

brez ostalih dveh. Še posebej je za nas bistveno udeležanje v zaščiti zakona, ob tem oživljanje Trgovskega doma ter dejavna skrb za našo šolo. Naša šola je v tem trenutku nemara najizrazitejše prizorišče preobrazb novega časa, velikega odpiranja in plodnega sobivanja različnih narodnosti, kar je zares pomembno dejstvo, ki pa prinaša s seboj celo vrsto novih izzivov. Kar se tiče bližnjega slovenskega prostora, nikakor ni mogoče mimo 60-letnice Nove Gorice, kjer je umestno pričakovati odgovarjajoči odziv s strani goriške uprave. In na vseh omenjenih ter tudi drugih ravneh si je koristno prizadevati za še boljše medsebojne odnose, okrepljeno medsebojno razumevanje in zaupanje, brez česar so vsi dosežki blede ali polovično uresničljivi.

Seveda bi bili naivni, ko bi naše tukajšnje življenje načrtovali brez upoštevanja vsega, kar se v svetu in posredno sredi nas dogaja, zatekli bi se v lahkomišleno idilo. Živimo v času globalizacije in s tem ostrega nasprotja med dvema vrstama vrednot: na eni so tiste zgolj ekonomske narave, ki vršijo vse večji pritisk in si želijo vse podrediti, na drugi strani so duhovne vrednote, ki nočejo utočiti v materialnih dobrinah. Gre za nasprotje, ki ga danes živimo vsi in je obremenjujoče. Izkušnja naše narodne skupnosti pa je jasna: nobena materialna dobrina ne more nadomestiti iskrenega medsebojnega razumevanja, razumevanja na osebni ravni in razumevanja na ravni odnosov med narodi.

Janez Povše

POGOVOR Minister dr. Andrej Bajuk

Sem finančni minister s socialnim čutom...

Slovenija je v zadnjem mandatu bila zelo aktivna na gospodarskem in finančnem področju. Od prevzema evra do visoke gospodarske rasti, v zadnjem obdobju tudi do vse višje inflacije. Ob tem je slovenska javnost v zadnjem letu tudi večkrat poslušala "učne ure" glede liberalizacije slovenskega trga, koncentracije kapitala, monopolizacije slovenskega gospodarstva ter vdora tujih kapitalov na slovenski trg. O vseh teh temah smo se v daljšem pogovoru soočili z ministrom za finance Andrejem Bajukom, ki je tudi prvak Nove Slovenije. Izkoristili smo priložnost tudi za predvolilno kramljanje, ki se je seveda sklenilo s tematikami okoli zamejstva in zdomstva.

Kako bi se sami opisali v vlogi finančnega ministra? Liberalnega? Konservativnega? Socialno čutečega?

Gre za moje politično pričanje. Sam sem član ljudsko-krščanskega gibanja na Slovenskem. Delovati je treba strokovno, a vedno z občutkom, za koga se dela. Poskrbeti je treba za tiste, ki imajo najmanj, istočasno pa se stalno zavzemati, da bodo res prevladale enake možnosti za vse.

Prav za vse.

Socialni čut je torej pri funkciji finančnega ministra bistvenega pomena...

Socialni čut ni povsod prisoten. Pri meni je. Vodili smo zelo trezno fiskalno politiko in hkrati podprli ukrepe, ki so močno socialno usmerjeni. Znižali smo javno porabo za 4% BDP-ja in tak dosežek težko najdemo drugod po Evropi v tako kratkem časovnem obdobju. Znotraj okvira, v katerem se javna poraba in davki znižujejo, nam je uspelo poseben poudarek nameniti socialni noti. Sem prištevam transfere in pomoč družinam z večjim številom otrok: na tem področju so se sredstva povečala za skoraj 70%. Pripravili smo tudi druge sistemske stvari: uzakonili smo sodelovanje delavcev pri dobičkih. V to so vključene olajšave, za delodajalce in za delojemalce. To je pomemben korak k

ravnotežju znotraj naše družbe. Vse to pa je sodobni izraz socialnega poudarka ljudsko-krščanskega gibanja in našega pristopa do politike...

...čeprav so mnogi videli v teh socialnih potezah enega od ključev razumevanja visoke inflacije, ki danes tare Slovenijo...

Opozicija je lani vseskozi samo o tem govorila. Niso pa hoteli sprejeti v vednost, da je bila fiskalna politika v zadnjih dveh letih dejansko proticiklična.

Ustvarili smo presežek v proračunu ne samo v letu 2007, ampak tudi v letu 2008. Fiskalna politika torej ni prispevala k inflaciji. Leta 2007 se je inflacija res več kot podvojila glede na stanje leta 2006.

Štiri petine tega pojava je treba pripisati samo dvema faktorjema: dvigu cene nafte in naftnih derivatov ter dvigu cene hrane. Na ceno nafte mi ne vpliva mo: smo t. i.

"price taker". Torej, gre za zunanji ponudbeni šok. Vpliv naraščanja cene nafte na inflacijo pa je v Sloveniji močnejši kot povsod po Evropi. V t. i. košarici blaga in storitev, s katero merimo inflacijo, je namreč delež stroška povprečnega gospodinjstva za nafto skoraj še enkrat večji kot v ostalih evropskih državah. Cena hrane, drugi odločujoči faktor, se je prav tako eksponentialno povečala po celem svetu: tudi ta pojav je bil pri nas večji kot drugod. Po podatkih Eurostata so se v obdobju od decembra 2006 do decembra 2007 cene proizvajalcev pridelane hrane na evroobmočju povišale za 8,6%, cene na drobno pa samo za 7%. To pomeni, da je distribu-

cijski sistem oz. trgovina na drobno absorbirala nad 18% povišanja proizvajalnih cen. V Sloveniji smo imeli nasprotni trend: hitrost rasti cen na drobno je bila za 50% višja od istega pojava pri proizvajalcih. To kaže na pomanjkanje konkurenčnosti na slovenskem distribucijskem trgu, ki nima veze s fiskalno politiko. Ta pojav pa je povezan z učinkovitostjo delovanja vladne-

se odločili. Progresivnost pri davku na dohodnine se je vseeno znižala, ker je bila pred tem nevšečno previsoka. Dolgoročno moramo namreč paziti na to, da ustvarimo takšne pogoje, da nam ne bodo državljani uhajali čez mejo. Govorim seveda predvsem o tistih bolj izobraženih, ki bi tukaj ne imeli nobenega upanja, če bi jih npr. država obdavčevala s 50% marginalno stopnjo. Zato smo najvišjo stopnjo obdavčevanja dohodnine znižali od 50% na 41%. Progresivnost pa seveda še vedno obstaja.

Je torej enotna davčna stopnja in politika mladoekonomistov (kroga, ki se zbira okoli Mrkačja) preradikalna?

Od samega začetka sem imel re-

sem na zahteve naših partnerjev posredoval naš odločen ne.

Katera je poleg bančništva po vašem mnenju "srebrnina, ki mora ostati v domačih rokah"?

Domače roke ne pomenijo samo roke države, ampak splošno slovenske tako "državne kot privatne roke". Treba je najti dolgoročno stabilno lastniško strukturo, ki bo zagotavljala, da imajo Slovenske nadzorne ustanove končno besedo pri tem. Država mora vsekakor imeti pri tem pomembno besedo. V državnih rokah hočemo ohraniti 25% + 1 delnico, ker tak paket v slovenski zakonodaji ustvarja t. i. "blocking minority", oz. manjšinski delež, ki lahko blokira določene odločitve večine.

Tako se npr. prepreči, da bi eventualne velike korporacije, ki bi kupile večinski delež v NLB-ju, banko kar tako razprodajale ali zaprle. Poleg bančništva bi v to poglavje vključil še nekaj ustanov: Novo kreditno banko Maribor in zavarovalnico Triglav.

Govorimo torej v teh terminih: 50% + 1 delnica naj bo v slovenskih rokah, od tega deleža pa vsaj polovica v državnih rokah kot porok za spoštovanje "nacionalnega interesa"...

Tako je. Naše stališče je, da mora od 50% polovica oz. 25%+1 delnica ostati v državnih rokah.

Koliko in kako rušijo tuji investitorji slovenski nacionalni interes v gospodarstvu?

Jaz mislim, da ga ne rušijo. Obratno. V primeru KBC sem že večkrat izjavil, da so odigrali in še vedno odigrajo zelo pomembno vlogo. Res je sicer, da v Sloveniji ni veliko tujih investicij. Lek je npr. del širšega farmacevtskega sistema na svetovni

Politik in ekonomist

Finančni minister Andrej Bajuk je na slovenski politični sceni dobrih osem let. Na prizorišče je stopil maja 2000 skozi

vhodna vrata v slovensko "visoko politiko": ob združitvi strank SLS in SKD je bil imenovan za podpredsednika novonastale krščansko-ljudske stranke. Le dober mesec za tem je bil po nezaupnici, ki jo je doživela Drnovškova vlada, imenovan tudi za predsednika slovenske vlade. Potem ko je obdobje 2000-2004 preživel v opoziciji kot predsednik novonastale Nove Slovenije, je v zadnjem mandatu v Janševi vladi zasedel mesto finančnega ministra. Bajuk je bil že pred tem uveljavljen bančnik in ekonomist: leta 1975 se je zaposlil v Medameriški razvojni banki, najprej v ZDA, od leta 1994 pa v Parizu. Revija The Banker ga je leta 2005 razglasila za "finančnega ministra leta v EU".

ravnih, v slovenskih rokah pa se je obdržala Krka. Tudi srednja podjetja, ki so del širših mednarodnih omrežij, dobro delujejo in se dobro izpostavljajo.

Toda, se ne bojite, da bi z vašo finančno in gospodarsko politiko odvrnili tujce od investicij v Slovenijo?

Ne. Nihče še ni bil zavrnjen. Projekt t. i. megazabavišča je npr.

dvignil veliko prahu. Moje stališče glede tega se je ujemalo s slovensko zakonodajo na področju igralništva posebno v točki, ki zahteva, da mora za igralnice dati svoje privoljenje lokalna skupnost. Če lokalna skupnost meni, da je načrt zanj ne sprejemljiv, naj to jasno izpove, zakon ji daje to možnost. Cilvilna družba se je tam angažirala. Šlo je za zelo vabljivo investicijo 750 milijonov evrov, v katerem naj bi igralništvo odigralo odločilno vlogo. Če pa vam želijo vaše mesto spremeniti v Las Vegas, imate vso pravico premisliti, ali se s tem strinjate ali ne. O tem ne more odločati samo Ljubljana, ki ne pozna razmer na teritoriju.

Načeli ste problem NLB-ja. Pomeni popoln izstop KBC-ja škodo za NLB in slovensko gospodarstvo?

Kot sem že omenil, mi smo bili zelo zadovoljni s tem partnerstvom. V to ustanovo so prinesli nekaj, česar prej nismo imeli. Mi smo namreč tranzicijska država, ki je morala čez noč spremeniti določene standarde delovanja in vzorce mišljenja, ki jih pridobijo le z izkušnjo. Njihova prisotnost v upravi in nadzornem svetu nam je veliko pomagala s tega zornega kota. Država njihovega deleža ne odkupuje. Oni ga prodajajo drugim investitorjem, ker se nočejo sprijazniti z dejstvom, da jim ta vlada ne bo omogočila odkupa večinskega deleža. S KBC-jem imamo dogovor, da, ko bo njihova odločitev padla, bomo lahko tudi mi izrazili svoje mnenje, če se s tem strinjamo. Odločitev prodaje je torej njihova, mi pa nikakor nismo kupci.

Premier Janša je pred nekaj meseci izjavil, da je bila prodaja deležev paradržavnih skladov v Mercatorju, Pivovarni Laško in Istrabenzu napaka. Se z njim strinjate?

Glede na sedanje stanje se z njim strinjam. Takrat pa tega ni bilo mogoče predvidevati, tudi vsi podatki o "parkiranih delnicah" niso bili še javni. Moj resor ni bil vpleten v te odločitve, pa tudi ministri Nove Slovenije ne.

Je koncentracija kapitala v slovenskem gospodarstvu sinonim za monopolizacijo slovenskega trga?

Po Eurostatovih merilih v agregatnem smislu se za Slovenijo ne kažejo dolgoročne preobrazbe, ki bi lahko bile nevarne za družbeno ravnovesje. Delimo si tretje mesto z Dansko in Avstrijo, kar se tiče najnižjega deleža prebivalstva, kar se tiče revščine. Prihodki petine prebivalstva z najvišjimi prihodki so 3,4 kratnik prihodkov prebivalstva z najnižjimi. S tem pa je Slovenija na prvem mestu med 27 državami članicami EU. Po drugi strani pa je dejstvo, da smo mi tranzicijska država, ki svojo tranzicijo še ni končala. Dejstvo je, da obstaja primer osebe, ki je bil še pred desetimi leti uradnik srednje-velike občine in je danes najbolj premožen Slovenec, ki obvladuje nad milijardo evrov premoženja. V sistemu, ki take procese omogoča, je nekaj narobe. Kako in zakaj so se zgodile te stvari, ki šele danes prihajajo na dan? Isti gospod je namreč poleg svojih delnic obvladoval pithoma še drugo družbo, ki je bila, dejansko v njegovem imenu, tudi lastnica. Taki primeri odpirajo ponovno problematiko, kako je bila izvedena zakonodaja razdelitve t. i. družbene lastnine.

/stran 14
Andrej Černič

ga Urada za varstvo konkurence. Le-ta je samostojni organ, ki je pred kratkim dobil novo vodstvo in deluje sedaj veliko bolj aktivno in zato pričakujem, da bo tudi bolj uspešen kot do sedaj.

Velik del odgovornosti za visoko inflacijo gre torej pripisati zunanji faktorjem. Za delež odgovornosti, ki ga je treba pripisati notranjopolitični situaciji, pa gre omeniti samo vladni Urad za varstvo konkurence?

Odgovornost gre pripisati ljudem, ki to situacijo izkoriščajo. Bistveno odgovornost nosijo tisti, ki so cene dvigovali. Ko kdo prehitro vozi, ne more biti za to odgovoren policaj, ki ga ni ustavil. Urad za varstvo konkurence mora odigrati svojo vlogo, bistvena odgovornost pa je na strani vodstva distribucijskega omrežja oz. trgovcev.

V Sloveniji je bilo v zadnjem času veliko govora o liberalizaciji ekonomije. Menite, da ste bili kot finančni minister liberalnejši od Gasparija, Ropa, Mrmorja in drugih?

Kot cilj smo smo si zadali znižanje javne porabe in širjenje prostora, v katerem pride do izražanja resnične ustvarjalnosti Slovenke in Slovencev – in to ni državni, ampak privatni sektor. Ta politika je veliko liberalnejša kot kdajkoli prej...

Vaša vlada se je z liberalizacijo ponašala že vse od začetka mandata. Ustanovljen je bil t. i. strateški svet z Mičem Mrkačem in kasneje ministrstvo za reforme z Jožetom P. Damijanom. Z njima pa se niste preveč strinjali. Sta bila "preveč liberalna"?

V začetku je bil odnos z njima zelo dober. Kaj kmalu pa je prišlo do težav, ker sta ona zagovarjala uvedbo enotne davčne stopnje pri dohodnini, jaz pa sem se zavzel za poglobljeno analizo, ki je kasneje pokazala, da bi bili učinki njenega predloga za našo gospodarsko rast manj učinkoviti kot alternativa, za katero smo

sne dvome o tem predlogu in ga nisem mogel kar tako podpreti. Naročili in izvedli smo obširno analizo. Na tej podlagi sem jo ocenil za neučinkovito.

Kaj vi pojmujeate za nacionalni interes v slovenskem gospodarstvu?

Ta besedna zveza pomeni za različne ljudi povsem različne stvari. Ko je ta pojem "bil uveden", je bil povezan z interesom majhne skupine ljudi, nekdanjih direktorjev in pomembnih akterjev v prejšnjem sistemu, ki so prišli tudi na vprašljive načine do premoženja in postali velelastniki. Koncept "nacionalnega interesa" sicer obstaja in ga zato tudi branim: zavzel sem se zato, da ostane pretežen del slovenskega bančništva v slovenskih rokah, kar pa ne pomeni v lasti države. Zato nisem pristal na ponudbo belgijske banke KBC, ki je želela prevzeti večinski delež NLB v skladu z obljubo, ki jim je bila dana v prejšnjem mandatu. S tem se nisem strinjal, ker v skladu z evropskimi direktivami v trenutku krize ima zadnjo besedo nadzornik največjega delničarja – v tem primeru belgijski nadzorni organ –, odgovornost za finančno stabilnost pa je še vedno na državni ravni – Slovenija. Sam sem proti temu, da bo nekdo drug odločal, mi pa bomo plačevali račune. Ob tem naj pomenim, da imajo stare članice EU bančništvo v tuji večinski lasti med 5% in 15%, Slovenija ima okoli 30%, druge nove članice pa nad 90%. Če upoštevamo dejstvo relativne pomembnosti NLB v našem bančništvu – okoli 40 bančnih depozitov – bi delež bank v pretežni lasti tujih ustanov presegel 70%. S tem se nisem strinjal in

Upravni odbor Sklada

»D. Sardoč« - Onlus

razpisuje natečaj

za dodelitev sledečih štipendij:

- pet štipendij v znesku osemsto evrov, za učence Državne dvojezične osnovne šole v Špetru. Prošnji mora biti priložen družinski list in davčna prijava vseh družinskih članov;
- šest štipendij v znesku dvatisoč evrov za univerzitetne študente. Prošnji morajo biti priloženi sledeči dokumenti: fotokopija univerzitetne knjižice z učenim načrtom in izidi opravljenih izpitov, družinski list in davčna prijava vseh družinskih članov;
- štipendijo v znesku štiri tisoč evrov, za podiplomski študij ali specializacijo. Prošnji morajo biti priloženi sledeči dokumenti: potrdilo o opravljenem univerzitetnem študiju s končno oceno, družinski list in davčna prijava vseh družinskih članov.

V prošnjah morajo biti navedeni podatki o drugih prejetih štipendijah. Pri dodelitvi štipendij bo upravni odbor upošteval predvsem študijske uspehe in potrebe prosilcev na osnovi 5. člena statuta sklada Štipendije bodo dodeljene do 30. novembra 2008. Vse potrebne informacije lahko dobite pri naslednjih članih odbora: Boris Peric (048132545), Zdravko Custrin (0432707408), in Mariza Škerk (3356553150). Zainteresirani naj dostavijo prošnje do 30. septembra 2008 v zaprti ovojnici na sledeči naslov: SKLAD – FONDAZIONE D. SARDOČ C/O Studio Legale – Odvetniška pisarna SANZIN, ulica Diaz št. 11, 34170 Gorica.

OPČINE Tržaški škof Evgen Ravignani na študijskih dnevih Draga 2008

Bodite ljubosumni na slovenski jezik in kulturo!

Na najlepši način se je nedeljski del študijskih dnevov Draga 2008 na Opčinah 7. septembra začel ob 9. uri s sv. mašo pod velikim belim šotorom. Lepo je bilo videti med navzočimi tudi nekaj družin z otroki, lepo je zvenelo tudi ljudsko petje, ki sta ga spremljala na električni harmonij Iztok Cergol, na kitaro pa Raffaella Petronio. Sveto daritev je vodil tržaški škof msgr. Evgen Ravignani, ki je prisotnim položil na srce posebno občutene besede, ob njem pa sta stala še g. Zvone

Štrubelj in g. Janko Kriško, dekan v Šmarjeti na Koroškem. Že v uvodnih besedah je škof spregovoril o zvestobi jeziku in kulturi. "Bodite ljubosumni varovalci dediščine vaše besede, pa tudi

pametno odprti za dialog", je rekel. V homiliji je razvil zanimivo razmišljanje o dnevnih božji besedi in sedanjem trenutku, in sicer o dolžnosti bratskega svarjenja. Besede preroka Ezekielja, ki

naroča, kaj naj naredimo, če brat greši, so "jasne, zahtevne in obvezujoče", je rekel. Danes namreč prevladuje brezbržnost, nihče si noče prevzemati problemov in težav bližnjega, "to pa ni krepost". Tisti, ki občestvo vodi, mora sam prvi posvariti.

Iz lastne izkušnje je škof povedal, da pozna osebe, ki so zapustile Cerkev. "Vsakokrat občutim živo bolečino, ker nosim za vse svojo odgovornost pred Bogom". Ni vedno lahko spoštovati odločitve ljudi, tolaži pa ga misel, da tudi take osebe Bog še naprej ljubi in jih zato "tudi jaz še nosim v srcu". Nobene druge dolžnosti nimamo kot te, da ljubimo.

Ljubezen je namreč izpolnitev postave. Zato je škof ob koncu svoje pridige iz srca izrekel molitev: "Oče, daj nam novo srce in novega duha, da bomo skrbeli za prihodnost vsakega brata po zapovedi ljubezni".

Knjiga slovenskega teologa Janeza Juhanta Slovenija v ognju evropskih idejnih tokov

Knjiga *Im Feuer der Europäischen Ideenzüge: Slovenien* profesorja na ljubljanski Teološki fakulteti Janeza Juhanta se ukvarja z vprašanjem, kako naj človek, in tudi Slovenec, v postmoderni družbi idejno preživi in kako naj mu idejni temelji, kot so filozofija, znanost, teologija in umetnost, omogočijo, da si bo postavil nove, sodobne temelje. Prvi del knjige v nemškem jeziku, ki jo je izdala nemška založba LIT, kot navaja Slovenska tiskovna agencija, razčlenjuje idejne dileme nastajanja slovenskega naroda in vloge Cerkve na Slovenskem. Drugi del pa se poglablja v dileme sodobne družbe, v katere so vpeti tudi Slovenci, med drugim v vprašanje, na kakšnih vrednotah naj se utemeljuje slovenski in evropski

človek.

Po besedah avtorjevega sorskega kolega, zunanjega ministra Dimitrija Rupla, gre za knjigo, ki seznanja Evropejce, v prvi vrsti Nemce, s slovensko zgodovino in kulturo. Kot je dejal, je po vstopu Slovenije v Evropsko unijo, še posebej pa po njenem predstavljanju Svetu EU, v tujini vedno več zanimanja za Slovenijo, zato je tako "izvozno usmerjen kulturni dosežek" več kot

Foto JMP

dobrodošel. Po ocenah akademika Janka Kosa pa je knjiga zanimiva tudi za Slovence, saj vsebuje številne nove podatke o politični usodi katolicizma na Slovenskem ter ponuja vrsto zani-

mivih vprašanj in nastavkov za nadaljnje razmišljanje. Avtorjevo stališče je "dokaj objektivno" in je do Cerkve mestoma tudi kritično, je izpostavil Kos. Juhant v delu ugotavlja, da ima vera tudi v postmoderni družbi svoje mesto, vendar pa je nujen odprt dialog znotraj religij in teologij, med različnimi religijami in teologijami oziroma idejnimi sistemi. "Dialog pa je mogoč le, če imamo določene dialoške navade, etične drže", je prepričan.

Kot je avtor dejal ob predstavitvi knjige, je nujno, da se ustanove religije odzivajo na vprašanja človeka in jih spoštujejo. Po njegovih ocenah namreč slednje premalo upoštevajo dejstvo, da je človek danes avtonomen in da hoče imeti svojo religijo. Če želi religija nagovoriti sodobnega človeka, mu mora pristopiti z neposrednostjo, ki jo ta človek izraža, torej da hoče biti on sam nosilec vere, etičnih drži in življenjskih odločitev ter da jih ne mara sprejeti od neke ustanove, pa če je ta še tako pomembna za njegovo življenje.

Europa 2020 LIT

Vsakoletno romanje v Gradeško laguno Slovenska Barbana 2008

Slovenski verniki iz goriške in tržaške škofije so tudi letos na prvi ponedeljek v septembru že štirinapetdesetih skupaj poromali na Barbano. Slovenska pesem je v Gradežu in na barkah odmevala že kmalu po 9. uri in pritegnila pozornost radovednih meščanov in turistov. Mnogi so čas pred mašo izkoristili za

zakrament sprave, molitev in ogrevanje grl za navdušeno petje med mašo, ki jo je vodil živahen 85-leten mariborski pomožni škof Jožef Smej ob svoji 25-letnici škofovske službe. Med pridigo je poudaril pomen Marije in molitve v naših družinah – predvsem

kot osnove za duhovne poklice in več volje do življenja v naši skupnosti. Ob škofu sta somaševala škofova vikarja za Slovence, g. Oskar Simčič in g. Franc Vončina, organizator romanja dekan g. Marijan Markežič in še 11 drugih duhovnikov. Ljudsko petje je

vodila s. Angelina, bralci pa so bili iz različnih krajev iz Tržaške in Goriške. Lepo, sproščeno vzdusje se je nadaljevalo tudi po maši v prijetni senci okoli cerkve. Večina vernikov se je ustavila tudi pri popoldanskem blagoslovu z litanijami in odpevi ter s tem potrdila pomen vsakoletnega srečanja ob začetku šolskega in pastoralnega leta.

križa. In še piše: "Meni pa Bog ne daj, da bi se hvalil, razen s križem našega Gospoda Jezusa Kristusa, po katerem je bil svet križan zame, jaz pa svetu" (Gal 6, 14). Filipljanom pa piše takole: "Po zunanosti je bil kakor človek in je sam sebe ponižal tako, da je postal pokoren vse do smrti, in sicer smrti na križu" (Flp 2, 7-8). Pohujšanje križa ni torej odpravljeno (Gal 5, 11). V potovanju proti obljubljeni deželi so Izraelci doživeli veliko hudega, kot npr. smrtne pike kač. Ljudje so obupovali in vpili od strahu pred strupeno golaznijo. Tedaj jih je Bog rešil s križem, drogom, na katerem je ždela bronasta kača. Bila je predpoda križanega Gospoda, ki je že takrat naznanil odrešenje po križu. Zato imamo danes v naši sredi Križanega, ki ostane zvest Božjemu načrtu o človeku, zvest ljubezni in usmiljenju do nas ubogih ljudi, a pod pogojem, da z njim vztrajamo, ga ne zatajimo, se mu ne izneverimo (2 Tim 2, 12.13).

Gospod je postal za nas prekletstvo. Pisano je namreč: "Preklet je vsak, kdor visi na lesu" (Gal 3, 13-14). Pavel piše Filipljanom: "Vam je bilo namreč milostno dano, ne samo da v Kristusa verujete, ampak da zanj tudi trpite" (Flp 1, 29). Na poti skozi puščavo je Bog reševal smrt obsojene zaradi kač, s pogledom na bronasto kačo na drogu. Danes pa nas rešuje stare kače - hudiča, če se ozremo na Jezusa - Križanega. Njegov križ je strah in trepet hudobnih duhov. Njemu je pridružena Mati Marija zato, da nas materinsko spremlja na nevarni življenjski poti. Ozirajmo se vsak dan na Križanega Gospoda zato, da nam odpusti grehe in nas utrdi v veri, upanju in ljubezni. Apostol Pavel poveličuje Božjega Sina zato, ker je postal človek zaradi nas in zaradi našega zveličanja. Pribija, da je bil v Božji podobi, ostaja pa vedno Bog, je enak Bogu. Toda iz-

ničil je sam sebe, postal je hlapec vseh, podobnih ljudem, pravi človek. Ponižal se je in bil pokoren do smrti, smrti na križu. Psalm je poln očetovskih očitkov svojemu ljudstvu. Graja njihovo trmo s prebliski zavdanja, "da je Bog njihova skala, Bog, Najvišji njihov rešitelj. Toda varali so ga s svojimi usti, lagali mu s svojim jezikom, njih srce ni bilo odkritosrčno do njega, niso bili zvesti v njegovi zavezi. On pa jim je usmiljen odpustil krivdo in jih ni uničeval, pogosto je zadržal svojo jezo in vsega svojega srda ni izlil" (Ps 78, 35-38). Evangelij (Jn 3, 13-17) izpove vso Božjo ljubezen do človeka, ker je Oče daroval najdražje, kar ima, edinca. Kot tak noče obsoditi sveta, pač pa rešiti. Cena za to je visoka: Materi Mariji trga srce. A tudi vsakdo, ki ljubi Jezusa, najde v njegovem trpljenju, v križu moč za vstajenje od greha, za trpljenje z njim. Najde slavo križa.

Kratke

Knjiga o Kostanjevici

V petek, 12. septembra, bo ob 17.30 v konferenčni dvorani Della Torre na sedežu Fundacije Goriške hranilnice v Gosposki ulici v Gorici predstavitev desetega zvezka niza Le Chiese nel Goriziano (Cerkve na Goriškem), posvečenega Kostanjevici. Gre za zgodovinski in umetniški vodnik, ki sta ga uredila Luigi Tavano in Liliana Mlakar, izdal ga je Inštitut za družbeno in versko zgodovino, predstavil pa ga bo prof. Andrea Tilatti z videmske univerze. Svetišče ima dolgo zgodovino, zlasti starejši Goričani pa so nanj čustveno navezani. Nastalo je v začetku 17. stol., ko so postavili manjšo kapelo, posvečeno Mariji. Še v istem stoletju je zrasla cerkev, ob kateri so se nastanili različni redovniki. Od leta 1836 dalje so bili v njeni kripti pokopani izgnani Burboni. V slovenščini je podoben vodnik uredil Marijan Breclj leta 1982. Kostanjevica, ki leži na gričku med Gorico in Novo Gorico, je že več kot 350 let Marijino svetišče, in vendar približno polovica Goričanov danes niti ne ve, kje je; tudi to je povzročila državna meja, nam je povedal g. Tavano s kančkom grenkobe. Ker je prav, da se na novo polastimo svojega spomina, je pobuda goriškega Inštituta še posebno dobrodošla.

Spletna stran o goriških jezuitih

Goriški Inštitut za družbeno in versko zgodovino vabi v petek, 19. septembra, ob 17.30 v konferenčno dvorano Della Torre (Gosposka ulica 2), kjer bodo predstavili spletno stran "I Gesuiti a Gorizia" (www.gesuitiagorizia.it). Nastala je prav na pobudo omenjenega Inštituta s podporo Fundacije Goriške hranilnice. Novi projekt bosta predstavila avtor Claudio Ferlan (FBL, Center za italijansko-germanske zgodovinske študije iz Trenta) in web designer Tommaso Mazzoli z videmske univerze. Govoril bo tudi Paolo Broggio, raziskovalec z rimske univerze, ki se več let ukvarja z zgodovino pastoralne in vzgojne dejavnosti Družbe Jezusove v Evropi in Novem svetu. Novo spletno stran je Inštitut želel zato, da bi bila vsakomur uporabna Historia Collegii Goritensis še pred svojim izidom. Ker bo dostopna na svetovnem spletu, bo možno jo tudi sproti dopolnjevati. Spletna stran je preprosta in jasna, ima pa tematski in kronološki menu. Prisotna so besedila iz virov, na ogled pa so tudi pomenljive fotografije iz zgodovine jezuitov v Gorici.

Nigerijec se bo ločil od 82 žena

Štirinosemdesetletni Nigerijec, ki mu je islamsko sodišče odredilo, da mora izmed svojih 86 žena izbrati le štiri, sicer mu grozi smrtna kazen, se je odločil za množično ločitev, kot poroča STA. Ker je upokojeni učitelj in pridigar Mohamed Bel Abubakar pristal na ločitev od 82 žena, mu zdaj grozi le še izselitev iz doma. Abubakar je zatrjeval, da koran ne predvideva nikakršne kazni, če ima možki več kot štiri žene. Visoki svet za islamske zadeve pa je presodil, da šeriatsko pravo jasno določa, da možki ne sme imeti več kot 4 žene.

ZMAGOVALEC

Kristjani po vsem svetu letos obhajamo **LETO SV. PAVLA** (2000-letnica rojstva), enega največjih apostolov v zgodovini, saj je oznanjal Jezusovo veselo novico - Evangelij po vsem tedanjem poznanem svetu, rimskem cesarstvu. Veliko je moral zato pretrpeti, tudi mučeniško smrt skupaj s v. Petrom v Rimu po ukazih okrajnega cesarja Nerona 29. junija leta 67. Zato pa je prejel za svoja številna dobra dela Jezusov venec zmage. Založba Družina je izdala zanimivo slikanico **ZMAGOVALEC**, ki jo je napisal gledališki igralec **GREGOR ČUŠIN**, ilustrirala pa Pastirčkova sodelavka **PAOLA BERTOLINI GRUDINA**. Skozi otroško igro in sliko nam predstavlja življenje sv. Pavla in njegovega učenca Timoteja, ki je kot otrok bil malo drugačen. Dokazal je, da **ZMAGOVALEC** ni, kdor je najhitrejši in pride prvi na cilj ali kdor v življenju nikoli ne pade, pač pa kdor se vedno dvigne z Božjo pomočjo. Zato si je potrebno nadeti božjo opravo in biti božji vitez, ki živi po božjih pravilih življenja.

REVILJA MAVRICA, Pastirčkova sestra, razpisuje v letu sv. Pavla

LITERARNO-LIKOVNI NAGRADNI NATEČAJ BOŽJI VITEZI

V besedi ali risbi odgovorite na vprašanje: **ČE BI BILA BOŽJI VITEZ/VITEZINJA, KAJ BI NAREDILA, KAKO BI ŽIVELA DANES, JUTRI...?** Najbolj izvirni odgovori bodo nagrajeni. Na natečaju lahko sodelujejo skupine ali posamezniki, stari do 15 let, ki bodo svoje odgovore v besedi ali risbi poslali do 30. septembra 2008 na uredništvo Mavrice (Krekov trg 1, p.p. 95, 1001 Ljubljana - Slovenija); e-pošta: mavrica@druzina.si. Prispevke lahko pošljete tudi Pastirčku po običajni poti. Mi jih bomo takoj poslali na naslov Mavrice. Nagradenci bodo objavljeni v novembrski številki Mavrice, na spletni strani www.druzina.si/mavrica in seveda v Pastirčku. Naj sv. Pavel združi v vselem sodelovanju vse otroke iz Slovenije in zamejstva!

POVIŠANJE SVETEGA KRIŽA 24. NAVADNA NEDELJA

4 Mz 21, 4-9; Ps 78; Flp 2, 6-11; Jn 3, 13-17

Povišanje Svetega Križa je eden izmed redkih praznikov, ki se mu ne umakne nedelja. Sicer je nedelja kot praznik vstajenja našega Gospoda in zato ima prednost ali je praznik kot tak, ki daje ton celotnemu bogoslužnemu letu. A ni vstajenja brez trpljenja in smrti našega Gospoda. Tega se spominjamo pri vsaki sveti maši z besedo križ. Sveti apostol Pavel piše Korinčanom, da ni prišel k njim z vzvišenostjo besede ali modrosti oznanjal Božjo skrivnost. Takole piše: "Sklenil sem namreč, da med vami ne bom vedel za nič drugega kakor za Jezusa Kristusa, in sicer križanega" (1 Kor 2, 2). Ni križa brez vstajenja in ni vstajenja brez

S 1. STRANI Študijski dnevi Draga 2008

“Več Trubarja v naš čas!”

Z leve: Sergio Pahor, Jurij Paljk, Hanzí Tomažič, Franci Petrič (foto DPD)

V šotoru v Parku Finžgarjevega doma so se tudi letos zbrali številni prijatelji Drage in njeni dolgoletni obiskovalci, ki so si ob robu predavanja lahko ogledali bogato založeno knjižno in revijalno 'tržnico': kot običajno je tudi tokrat deloval kiosk z okrepčili, v njem pa ni bilo zaslediti dolgoletne organizacijske duše Študijskih dni, prof. Matejke Peterlin Maver, ki je pred nekaj meseci za večno zatisnila oči: "Matejka je Drago negovala in jo ljubila kot prava mati", je dejal predsednik DSI Sergio Pahor, ki se je obenem spomnil pred nedavnim preminulih msgr. Franceta Perka, prof. Mitje Bitežnika in Franca Miklavčiča.

Petek, 5. septembra:

Pot k spravi je namreč pot k resnici

Prvo dejanje letošnje Drage je uvedel in vodil predsednik DSI Sergio Pahor, ki je odgovornim urednikom treh slovenskih verskih tednikov - se pravi Franciju Petriču, odgovornemu uredniku Družine, Juriju Paljku, odgovornemu uredniku Novega glasa, in Hanziju Tomažiču, odgovornemu uredniku Nedelje na Koroskem - zastavljal vprašanja, ki so zadevala predvsem odmevnost in poslanstvo verskega tiska v slovenski družbi. Z okrogle mize je izšlo dejstvo, da je verski tisk namenjen predvsem ožji skupini bralcev, to je vernim osebam, kar pomeni, da je manevrski prostor za kovanje

javnega mnenja dokaj zožen: "Vera in Cerkev nista tematiki, zaradi katerih bi ljudje umirali od zanimanja", je dejal Petrič. Paljk pa je povedal, da je ravnodušnost družbe do verskih tematik "odvisna predvsem od odnosa in vloge, ki jo ima Cerkev v družbi"; namreč: "če je naša družba takšna, kakršna je, smo jo pomagali soustvariti tudi mi kristjani". Odgovorni urednik našega tednika je hkrati prepričan o načelu živeti Cerkev=živeti skupnost, slednja pa se je vsaj pri nas v zamestvu razpršila. Hanzí Tomažič je povedal, da ima verski tisk itak

ciljno skupino bralcev, preveč se zato oziramo na to, kako majhno odmevnost zmoremo v družbi. Odgovorni uredniki tednikov iz Ljubljane, FJK in Celovca so se odločno postavili v bran slovenske besede, "da bo bralec lahko imel občutek pripadnosti slovenskemu narodu" - tako Paljk. Kakšen pa je lahko doprinos verskega tiska k vprašanju sprave, je sogovornike vprašal Sergio Pahor. Tomažič je jasno dejal, da je treba spomin vselej ohraniti, "obvezno ga je treba priučiti mladim v šolah". Odgovorni urednik celovskega časopisa je omenil film *Otroci s Petriča*: "Ta film ne obsoja krivcev, a na subtilen način prikazuje tedanja kruta dogajanja in posledice, ki jih je še danes občutiti v slovenski družbi". Paljk je kolegu iz Ljubljane izrazil solidarnost, češ "da je danes res mučno se v matični domovini ukvarjati s to tematiko". Paljk je glede vprašanja sprave omenil visoko etično držo Janeza Pavla II., po katerem se moramo kristjani in vsi ostali zgledovati. Zadnjo besedo je glede te kočljive tematike imel ravno urednik Družine, ki je zatrdil, da "zaradi odpuščanja resnice nikakor ne gre prezreti: pot k spravi je namreč pot k resnici".

Sobota, 6. septembra
Alenka Puhar: Sedanji Haimoni s kratkim zgodovinskim spominom
Zakaj se o zgodovinskem spominu med Slovenci tako malo razmišlja? "Odgovorila bi vam lahko, da to ni 'cool', da ni moderno, da je zastarelo, anahrono". V kakšno smer se bo slovenska družba razvila, ne da bi to vprašanje enkrat za vselej razčistila? "Slovenija bo živela tako Haimonovski življenje, kot tisti princ, ki pač vztraja, da hoče preprosto in lepo življenje. Tudi to je izvedljivo..." In ravno o zatohlosti dela slovenske družbe glede točno določenih kočljivih vprašanj naše preteklosti, se pravi o zamolčanju krivic, ki jih je totalitarni režim povzročil demokratično usmerjenim Slovincem, je na sobotnem delu Drage spregovorila znana slovenska publicistka Alenka Puhar, ki je ravnokar soudeležena pri snemanju filma o upornici Angeli Vode, katere usodo je avtorica pred nekaj leti že prelila na papir. Predavateljica, ki je veliko pisala o totalitarizmu in njegovih posledicah pri nas, o zamolcanjih in preganjanjih, o vrednotah, ki jih je

nekdanji režim teptal, je za analizo sedanje gluhe loze na Slovenskem izhajala iz Shakespearovega Hamleta - naslov predavanja, ki ga je uvedel novinar Ivo Jevnikar, se je namreč glasil *Nočne barve in Povešane oči*: v svojem metaforičnem podajanju je Puharjeva na podlagi jasnih in neoporečnih argumentov izpodbila priporočilo, ki ga kraljica Gertrude namenja sinu Hamletu, naj odloži temno obleko in ne poveša žalostno oči, ker da je treba vendar sprejeti svet, kakršen je, in se ne ozirati v ozadje, v pretek-

Alenka Puhar (foto IG)

lost. Hamletova zgodba in Gertrudina drža sta prikladni slovenskim okoliščinam, saj ravnodušen odnos do preteklih prizadejanih ran je še danes prisoten v delu slovenske politične elite in družbe same: "Dalo bi se tudi reči, da se o polpreteklosti, komunizmu, vojni itd. danes pri nas relativno svobodno govori, a da je to največkrat sprejeto s hudo ostrino in vulgarnostjo". Bivši komunisti ("večkrat so spremenili ime, zdaj so kratko SD, socialdemokrati") radi izjavljajo, da nimajo prav nobene zveze s komunistično partijo, z njenimi grehi in zločini, s to temno dediščino. Pod preteklost so potegnili črto in začeli na novo. Uradna letnica njihove ustanovitve je zdaj 1993 in zmeraj zbudi silno nejevoljo, če se jih spomni na čase pred tem. "To posebej poudarja njihov mladostni voditelj, ki velja za enega najbolj čednih in čedno oblečenih gospodov med Slovenci, skoraj bi rekla Haimon, s skrbjo za dobro krojene hlače in priljudno držo". Zgovorna je tudi usoda, ki je doletela pisatelja Draga Jančarja, ki je v sobotni prilogi Dela objavil članek, posvečen neki knjigi za tujino, ki je po njegovem ponudila zelo neprimeren prikaz naše polpretekle zgodovine; "v njej je

"Trubar je oznanjal ekumenizem"

S predavateljem Zvonetom Štrubeljem smo po predavanju izmenjali nekaj besed o Trubarjevem pomenu in njegovi vlogi v današnjem času.

Urednik tednika Družina vas je na Dragi imenoval za človeka, ki mu je s prepričljivim zapisom o Trubarju uspelo pomiriti kritike na račun domnevne cerkvene proti Trubarjeve držbe...

To sem storil pravzaprav v Trubarjevem duhu. On je vedno, kjer koli je že bil, iskal soglasne rešitve, nikoli ni iskal sporov. Njegova zanimiva in moderna lastnost je kooperativnost. Na kup je spravil veliko zanimivih ljudi, v 16. stoletju mu je uspelo zbirati okoli sebe miselne krožke, v katerih se je delalo skupaj. To je zame bistvenega pomena tudi danes: če v določenih stvareh ne sodelujemo, se vse ustavi. Zato sem si prizadeval in ustvarjal vizije, da bi letos, leta 2008, predvsem v svoji matični katoliški Cerkvi povlekli na dan pozitivne energije in k zadevi pristopili v duhu Drugega vatikanskega koncila. Ne moremo se namreč iti več ozke konfesionalne duhovnosti. Biti moramo ekumensko odprti in široki.

Kakšno zaslombo ste imeli v Cerkvi pri svojem projektu?

O delu so bili obveščeni moji predstojniki. Nihče ni protestiral. Z urednikom Družine Francijem Petričem odlično sodelujeva.

Ko sem mu poslal prej omenjeni zapis, je predlagal nekaj drobni popravkov, ki na samo vsebino niso vplivali. Pomembno se mi zdi, da je ta glas prišel tudi v slovensko javnost: Trubar navsezadnje ne pripada samo evangeličanski Cerkvi, saj je 17 let deloval tudi kot katoliški duhovnik. V njem je torej tudi katoliški "delež", njegovo intelektualno oblikovanje se je zgodilo v katoliški Cerkvi. Svoja duhovniška leta je štel od posvečenja v Trstu leta 1530, ko je prejel katoliški zakrament posvečenja. Sam sebe je vedno imenoval Kristusov preganjanec in negativno doživljal dejstvo, da je moral katoliško Cerkev zapustiti in je ne reformirati od znotraj.

Kakšen je danes odnos do Trubarja v katoliški Cerkvi?

Mislím, da gre po kompasu vrednot oz. pozitivnega odnosa do lastne kulture, kolikor se je ta odnos spremenil v zadnjih dveh desetletjih, toliko se je spremenil tudi odnos do Trubarja. Še vedno pa se v Trubarjevo življenje in delo poglablja zelo malo ljudi.

Negativne točke je treba torej pripisati predvsem nepoznavanju samega Trubarja...

Ja. Saj je podobno kot z zgodbo o karantanskih knezih. V našem šolskem programu jih upovedujemo kot pravljice, kot zgodovinsko dejstvo pa jih je izkoristil ameriški predsednik Jefferson, ki je to samobitno demokratično izročilo vključil v ameriško ustavo. Torej: čez veliko lužo smo zapisani v ameriški ustavi, sami pa imamo korenino, iz katere smo zrastle, za pravljico.

Kaj menite o kritikah, da slovenska Cerkev izkorišča Trubarja in Dan reformacije za "rehabilitacijo" škofa Hrena?

Zadnji tovrstni poskus je bila proslava ob Dnevu reformacije leta 2007. V Novi reviji sem bral članek Ozma Ahačiča, ki je pripravil scenarij za omenjeni dogodek. On je v letu Svetega pisma - Trubarja ne moremo dojeti zunaj logike prevajanja Svetega pisma - hotel poudariti ravno to, kar je Trubar začel in kar je Dalmatin izpopolnil. V Dalmatinovi Bibliji je namreč 70%-80% Trubarjevega izrazoslovja. V tem sklopu je bil Hren sicer predstavljen kot požigalec in sovražnik protestantskih knjig, ampak tudi kot ljubitelj protestantskega knjižnega jezika. Že samo dejstvo, da se je škof Hren pojavil na odru, je na noge spravilo vso slovensko javnost, ki se je začela med seboj obtoževati. Evangeličani in tisti, ki so bili prej pobudniki Trubarja v smislu, kot ste ga prej omenili, so se čutili napadeni. Avtor scenarija je po teh polemikah dejal, da na take kritike ne bo odgovarjal. Pozitiven namen je bil namreč izkoristiti v negativni luči.

Se Trubar še vedno izkorišča v ideološke dnevno politične namene?

Dokler se bo Trubar uporabljal v ideološke namene, ne bomo mogli govoriti o resnem pristopu.

Toda menite, da se to še dogaja?

To se še dogaja. Žal imam tudi take odmeve, da ko nekateri mladi duhovniki slišijo to ime, se nekritično obrnejo stran. Očitno ne vejo, da smo med prvimi 12 narodi na svetu, ki smo imeli celoten prevod Svetega pisma. Sveto pismo je pravzaprav ključ do Trubarjeve zapuščine. Modrost škofa Hrena je bila, da je iz Dalmatinove Biblije sicer uvod iztrgal, ker je bil protestantski, celoten prevod Sv. pisma pa dal v uporabo katoliškemu duhovniku. Škof Hren je sicer deloval po načelu katoliške prenove, da je treba nevarne elemente odstraniti, v ohranitvi Biblije pa lahko vidimo neko preroško gesto.

AC

Zakon o slovenščini je "brezzobi tiger"

Dr. Igor Grdina je na zaključnem predavanju spregovoril o Trubarjevi aktualnosti danes. Njegova sklepna misel na predavanju "Več Trubarja v naš čas!" je bila tudi izhodišče za kratek pogovor, ki je sledil. Predavatelj je tematiko Trubarja zelo dobro vpel v aktualne politično-družbene razmere in v jezikovno politiko naše matične domovine. V kratkem pogovoru smo se dotaknili prav te tematike.

Izhajajoč iz vašega predavanja bi lahko provokativno rekli, da Trubar danes ni aktualen. Prizadeval si je namreč za slovenski jezik, ki ga danes večkrat ne spoštujejo niti v Ljubljani...

Slovenščina je deležna nespoštovanja samo pri nekaterih v Ljubljani. Odvisno je od vsakega posameznika. Seveda Trubar ne more biti aktualen v dnevnem smislu, je pa lahko aktualen na način, kot je Sv. pismo vedno aktualno. Bistveno je, da nam ima Trubar še vedno kaj povedati.

Slovenski parlament je v tem mandatu odobril zakon, po katerem je tudi formalno slovenščina uradni jezik na ozemlju RS. Kako ga vi ocenjujete?

Zakon je v marsičem brezzobi tiger. Glavno jamstvo uporabe slovenščine je zakon o splošnem upravnem postopku in njegov 62. člen, medtem ko je zakon o slovenščini precej splošen in nisem še slišal, da bi imel kak učinek. Gre pač za deklarativno uredbo: zakon ni nepotreben, a tudi praktičnih učinkov nima. Zakonodaja lahko predpisuje nekaj, življenje pa lahko gre tudi mimo tega, če je normativ neaktualen. Slovenščina je bila odrinjena že v času fašizma in še prej, pa se je vendarle ohranila na Tržaškem, na Goriškem in celo v Benečiji in Kanalski dolini. S samim zakonom se nič ne opravi. Važno je, kaj ljudje mislijo, ker se zakon lahko izvaja ali pa ne. To se dogaja vsepovsod po svetu. V vsaki državi je tako.

Igor Grdina (foto DPD)

Kako bi morala ukrepati slovenska vlada in parlamentarna večina?
Predvsem bi bilo treba urediti vzgojo in izobraževanje. Tu se vse začne. Slovincem nikoli nihče ne pove, zakaj je pomembno, da uporabljajo svoj jezik. Ne gre samo za zvestobo prednikom, gre za poseben pogled na svet. Italijanski pregovor pravi, da je prevajalec izdajalec. To po svoje drži. Popolne prevedljivosti ni. V vsakem jeziku obstaja določen pogled na svet. Zaradi tega je z izginotjem in nerazvojem kateregakoli jezika pravzaprav manj sveta.

Problem torej ni toliko regulacija, ampak predvsem izvajanje regulacije...
To je osrednji problem. V znanstveni sferi javna agencija za raziskovalno dejavnost krši zakon in 62. člen zakona o splošnem upravnem postopku daj kar v oklepaj. Strogo formalno vzeto noben njen postopek doslej ni bil izveden legalno. Je celo v nasprotju s slovensko ustavo. Nihče nič ne reče, čeprav vsi vedo, da se te stvari dogajajo.

AC

denimo, dobil prostor poklon Titu in njegovi dobi, ni pa bil vreden objave podatka, da je šlo za diktaturo, ki pa so jo Slovenci, podobno kot večina vzhodnoevropskih narodov, mirno premagali in uveljavili sodobne demokratične vzorce družbenega ter političnega življenja." Proti pisatelju se je naposled začela

prava gonja! Do spomina in resnice je treba po mnenju Alenke Puhar vselej ohraniti pravično držo: ljudem je treba povrniti dostojanstvo; rane, ki so še danes prisotne v slovenskem tkivu, pa je treba zdraviti z odpuščanjem in odpravo krivic.

/ dalje str. 16

Kratke

Poklon ravnateljici Miroslavi Brajnik

Minuli ponedeljek, prav na prvi dan šolskega pouka, kar je po svoje tudi simboličnega pomena, so se predstavniki krovnih organizacij in pokrajinske konzulte v KB centru v Gorici poklonili dosedanjim ravnateljici šol v slovenskem učnem jeziku v Gorici prof. Miroslavi Brajnik, ki je bila na srečanju vidno ganjena. Janez Povše za SSO, Livio Semolič za SKGZ in Peter Černic za pokrajinsko konzulto so na prisrčnem srečanju podčrtali predvsem dejstvo, da je ravnateljica Brajnikova dosegla vidne uspehe s slovenskimi osnovnimi šolami, saj je znala šole povezati s področjem, ljudmi, kot je znala tudi nagovarjati šolnike, da so se nenehno študijsko izpopolnjevali, skrbela pa je tudi za ploden dialog s starši otrok.

Slovesno odkritje obeležja mizarjev v Solkanu

V soboto, 30. avgusta, je bil popoldan v Solkanu posvečen spominu tamkajšnjih mizarjev. Takoj na začetku Mizarske ulice je namreč potekalo slovesno odkritje obeležja, posvečenega tem priznanim obrtnikom. Organizatorji krajevne skupnosti Solkan so lahko upravičeno zadovoljni, saj se je na prireditvi na zadnjo avgustovsko soboto zbrala lepa množica ljudi. Med prisotnimi so bili tudi novogoriški župan Mirko Brulc, podžupana Darinka Kozinc in Vojko Fon, za lepo številno prisotnost pa so poskrbeli tudi rajonski svetniki iz zamejstva. Kot znano, potekajo med KS Solkan in sosednjimi goriškimi rajonskimi sveti že vrsto let plodni stiki. Tokrat so bili med gosti v Solkanu predsednik Stražic Vito Conighi,

predsednik Pevme-Oslavja in Štmavra Lovrenc Peršolja, v spremstvu še nekaterih rajonskih svetnikov, ter Niko Klanjšček in Miloš Čotar, ki sta zastopala severno goriško četrt. Obeležje, ki od sobote v središču Solkana spominja na sloves solkanskih mizarjev, je povzeto po lesorezu Jožeta Sreberniča in ponazarja mizarja med svojim delom. Solkansko mizarstvo je nastalo skoraj pred 200 leti. V obdobju med vojnami so v Solkanu skoraj v vsaki hiši izdelovali pohištvo in ta čas predstavlja vrhunec solkanskega mizarstva. Takrat so domači obrtniki na evropskih sejnih za svoje izdelke dosegali zlata, srebrna in bronasta odličja. Kasneje so solkanski mizarji predstavljali strokovno jedro Mebla. Danes te tradicije skoraj ni več, ostaja pa še nekaj zvestih obrtnikov, ki držijo živo to dragoceno veščino. Med temi je Štefan Bensa, predstavnik nove generacije mizarjev, ki je simbolično prejel priznanje KS Solkan vsem solkanskim mizarjem, ki so s svojimi izdelki zasloveli po vsem svetu. Listino je izročil predsednik KS Solkan Mihael Ravnik, ki je v svojem nagovoru spomnil na zlato čase solkanskega mizarstva, dejal pa je tudi, da se bodo pri Krajevni skupnosti na vsak način potrudili, da bi spodbudili oživitve te tradicije, ki nosi v sebi toliko znanja in umetnostnega občutka. Večer je potekal ob glasbeni spremljavi bratov Defferi (Aljoša s klarinetom in Marko s harmoniko) ter vokalnega tria Kvartet iz Škofje Loke, prisotni pa so si lahko ogledali tudi razstavo starih mizarskih obličev, najrazličnejših mer in oblik.

V goriškem Kulturnem domu je bila razstava Na Bonomovem domu

V galeriji Kulturnega doma v Gorici je bila na ogled do petka, 5. septembra, razstava z naslovom Na Bonomovem domu – Incontrando Pietro Bonomo, ki so jo pripravili, ob Trubarjevem letu, dijaki Državnega znanstvenega liceja France Prešeren iz Trsta. S celotnim projektom "Dober dan, buon giorno, Bonomo!" so sodelovali na vsedržavnem natečaju za šole sklada FAI in zanj v Milanu prejeli tretjo nagrado. Razstava se je delila na dva dela: v prvem je bila predstavljena palača, ki si jo je leta 1523 škof Bonomo, Trubarjev učitelj in mecen, dal zgraditi ob svoji vrnitvi v Trst. Drugi del pa je bil zgodovinski in v njem je bil prikazan lik Petra Bonoma.

V Doberdobi večer o J. V. Valvazorju

V četrtek, 11. septembra, ob 20. uri bo v župnijski dvorani v Doberdobi prireditev, posvečena J. V. Valvazorju, ki je bil zaradi preučevanja Cerkniškega jezera sprejet na Akademijo znanosti in umetnosti v Londonu. Z njegovim delom Slava vojvodine Kranjske iz l. 1689 so narodi v Evropi spoznali deželo Kranjsko. Večer, ki ga prireja družina Romana Gergoleta iz Doberdoba, bodo izoblikovali člani Kulturnega društva iz Cerknice in domača Ženska pevska skupina Jezero. Na ogled bodo originalne izdaje knjig Slava vojvodine kranjske.

Začelo se je novo šolsko leto

S precejšnjo merico PIPS-a veselo na delo!

Za 279 šolarjev goriškega ravnateljstva so se šolske duri odprle v ponedeljek, 8. septembra. Ob začetku dolge, zanimive, a tudi naporene šolske dogodivščine so se otroci priporočili Jezusu, da bi jih spremljal na letošnji poti učenosti. Pisana družina 104 učencev osnovne šole Oton Župancič iz Gorice je letos imela šolsko mašo kar v atriju šole v ulici Brolo. Mašno daritev, ki so jo obogatili učenci s petjem ob glasbeni spremljavi učiteljice Martine Hlede in vodstvu veroučiteljice Franke Padovan, je daroval g. Marijan Markežič, ki je tudi tokrat skoval geslo, v katerem se skrivajo ključne besede za uspešen potek pouka in za čim bolj prijateljsko vzdušje v razredu, ki naj ga vselej spremlja in pozivlja prijateljevanje z Jezusom. Magična beseda je PIPS: pridnost, iznajdljivost, potrpljenje, sodelo-

vanje; z Jezusovo pomočjo, ob njegovi molitvi Očenaš, ki vsebuje vse, kar potrebujemo za duha in telo, bo tudi učenje laž-

lepa, roža Marija.

Isti dan so se v cerkvi sv. Roka zbrali nižješolci srednje šole Ivan Trinko iz Gorice, da bi

je. Božji Materi v čast so ob koncu zapeli pesem Lepa si

poprosili Boga za dober začetek šolskega leta. Tudi tu je mašni

obred vodil g. Marijan Markežič in dijake povabil, naj dobro "poPIPSajo" sebe in druge. Priporočil jim je, naj molijo, več poslušajo in naj delajo dobra dela, saj, kot pravi apostol Jakob, brez del je vera mrtva. Vsi se morajo potruditi, da bodo postali božji prijatelji. Spodbudil jih je k delu tudi z zgodenco o kmetici, ki je upoštevala "angelski glas" in je "danes malo, jutri malo" požela celo njivo. Tako naj še sami z vztrajnostjo in božjo bližino opravljajo šolske dolžnosti. Šolske maše, pri kateri so dijaki sodelovali s petjem in ritmičnim ploskanjem pod vodstvom prof. verouka Solange Degenhardt, se je udeležila tudi ravnateljica Elisabetta Kovic. Zanj bo letošnje šolsko leto še posebno zahtevno, saj bo, po odhodu ravnateljice Miroslave Brajnik v pokoj, vodila tudi goriško ravnateljstvo osnovnih šol. Srečen začetek njej in vsem dijakom, tudi učencem doberdobskega ravnateljstva, ki so začeli pouk dan kasneje – romjanski otroci bodo v šolske klopi sedli šele prihodnji ponedeljek – in višješolcem, ki so se vrnili v šolo v sredo, 10. septembra.

IK

KULTURNI DOM Fotografska razstava

Poklon Zdenku Vogriču iz Gorice

V petek, 12. septembra 2008, ob 18. uri, bo v galeriji Kulturnega doma v Gorici (ul. I. Brass 20 – Gorica) odprta samostojna fotografska razstava Zdenka Vogriča, ob njegovi 80-letnici. Zdenko Vogrič, letnik 1928, je eden izmed ustanoviteljev fotokluba Skupina 75 iz Gorice in predsednik od leta 1977 do 1980. Kot aktiven fotograf in dokumentarist je sodeloval na številnih klubskih razstavah in natečajih. Šešvilna so Vogričeva dia predvajanja na najrazličnejše teme v goriških prosvetnih društvih. V prvih letih je rad dokumentiral svoja potovanja po Evropi z barvnimi diapozitivi in jih posredoval širšemu občinstvu. Ravno tako je obogatil raz-

na predavanja ob Prešernovih proslavah in proslave raznih obletnic s predvajanjem tematskih diapozitivov. Poleg tega je rad dokumentiral krajevne navade in predmete, ki gredo počasi v pozabo. Vogrič je za svoje fotografsko delo prejel številne nagrade, priznanja in diplome: razstave črno-bele fotografije v Sovodnjah (1975, 1976, 1977); Dia Primorska: 1978, 1983, 1987, 1990; republiška razstava Dia 1990; 2° Concorso Triveneto diapositive, Trst 1976; Il Carso nella diapositiva 1976; Circolo fotografico Zoom 75, Farra 1978; Dia festival 1996; Cvet in sad, Dobrovo; Dia Primorska: 1976, 1988 (1997); Vite, vino, vita, Krmin 1994. S svojim fotografskim gradivom

je opremil tudi vrsto publikacij, med katerimi: Storia degli sloveni in Italia, Gorica: po sledovih naše prisotnosti, Od Timave do Idrije: slovenski sledovi po Goriški pokrajini in Drobthinice iz goriških šeg in navad. Na otvoritveni slovesnos-

Gorice.

Razstava, ki jo v sodelovanju prirejajo Kulturni dom Gorica, Fotoklub Skupina 75 iz Gorice, Zveza slovenskih kulturnih društev in Slovensko kulturno gospodarska zveza, bo odprta vse do 30. septembra 2008 od

ti bosta umetnika predstavila goriška novinarka Alenka Florenin in mojster fotografije – EFL-AP dr. Rafael Podobnik iz Nove

ponedeljka do petka, od 10.00 do 13.00 in od 16.00 do 18.00 ter v večernih urah med raznimi kulturnimi prireditvami.

MePZ Jazbine-Plešivo
Pevski nastop,
romanje in izlet

Novo pevsko sezono 2008/09 smo pevci MePZ Jazbine-Plešivo začeli z nastopom v cerkvi na Svetih Višarjah. Na božjo pot smo poromali v nedeljo, 24. avgusta. Odpeljali smo se z avtobusom zgodaj zjutraj in prispeli na cilj, kot

po programu. Ob deseti uri smo se zbrali v cerkvi in se tu, kot pevske zbor, tudi prvič predstavili. Sodelovali smo pri sv. maši in s petjem Višarski Gospe obogatili bogoslužje. Maševal je g. Oskar Simčič. Verniki več narodnosti, Slovenci, Italijani in Nemci, so na-

polnili cerkev. Po končanem obredu smo si v lepem in jasnem dopoldnevu, čeprav dokaj mrzlem, ogledali Sv. Višarje in čudovit gorski svet. Opoldne so nam v gostilni Pri Juretu postregli s toplim kosilom. Po kosilu smo se vrnili v Žabnice. Na povabilo g. župnika iz Ukeve smo tam obiskali lepo obnovljeno cerkev sv. Filipa in Jakoba apostola. Pred kratkim so cerkev in zvonik obnovili in blagoslovili. Leta 2003 ju je neurje močno poškodovalo. Tam smo zapeli Mariji v čast z upanjem, da bi takih neizgledov ne doživljali več.

Pot smo nadaljevali proti Trbižu in preko Bele peči se peljali v Slovenijo na Bled in naprej do Bohinja, kjer smo se ob jezeru oddahnili in sprehodili, ne da bi zamudili začarano igro barvnih prelivov prekrasnega jezera in okolice. V poznih popoldanskih urah smo se odpravili na Brezje, v svetišče Marije Pomagaj. Tudi tu smo se nebeški Materi poklonili s pesmijo. Predno smo zapustili Brezje, so naše žene in možje poskrbeli za hladen prigrizek in dobro briško kapljico, hvaležni vsem, ki so prispevali k dobremu razpoloženju družbe. Pogrešali smo tiste, ki se zaradi bolezni ali dopusta tega srečanja niso mogli udeležiti. Lepa hvala Alešu iz Medane za previdno vožnjo in našemu dirigentu Zdravku Klanjščku, ki je vse skupaj uspešno organiziral, in seveda tistim, ki so mu pri tem pomagali. Iskrena zahvala msgr. Oskarju Simčiču, ki nas je, začeni z jutranjo molitvijo za dober dan med potjo, strokovno in z veseljem osveščal z zemljepisnimi in zgodovinskimi zanimivostmi krajev. Domov smo se vrnili utrujeni, a veseli in v duhu obogateni, z željo, da bi preživeli skupaj še veliko takih dni.

Nevenka

Poletno središče Štandrež 2008

Veseli dopoldnevi v družbi vrstnikov

Kot blisk so minili trije razigrani tedni, ki so jih, od 18. avgusta do 5. septembra, v poletnem središču Štandrež 2008 preživel v družbi vrstnikov zvečine učenci štandreske osnovne šole Fran Erjavec. Ta poletni oddih sta, kot prejšnja leta, priredila rajonski svet Štandrež in župnija sv. Andreja apostola v sodelovanju štandreskih društev. Štandreškimi "letoviščarjem" so se pridružili tudi nekateri otroci iz Sovodenj. Vseh je bilo v povprečju med 30 in 35, v drugem tednu pa kar 42. Mali in veliki, od 5. do 13. leta, so se imenitno razumeli s svojimi vzgojiteljicami-animatorkami, Nikol Kerpan, Greto Zavavlav, Michelo Manfreda, Roberto Marussi, Matejo Nanut, Carol Frandoli, Beatrice Cijan, pa tudi s krepkima fantoma, Micheletom Schincariolom in Petrom Povšičem. Slednji je bil namestnik župnika Karla Bolčične, ki je tudi večkrat obiskal otroke. V prostorih rajonskega sveta Štandrež so otroci z njimi vsak dan, razdeljeni v tri starostne skupine (1., 2. r.; 3., 4. r.; 5. r. in srednja šola), nekaj ur namenili opravljanju domačih nalog, ki so jim jih učiteljice naložile za počitnice, in osvežitvi lansko leto obravnavane učne snovi, da bo pristop k predmetom v novem šolskem letu manj težaven. Ko so bili za topljeni v šolsko delo, sta k njim bežno "pokukali" Majda Zavavlav, ki je dolga leta s kole-

gico Mirko Bric vodila "učni" del poletnega središča Štandrež, in Milenka Zavavlav. Najmlajši, tisti, ki letos prvič okušajo sladko-grenko pot v šolo, so se navajali nanjo s pisanjem črk, števil in seveda preko risbic in tudi stripov. Tematika središča se je sukala ok-

Foto IK

rog skrivnosti džungle, zato so z velikim užitkom poslušali povest o dečku Mougliju, ki jo je prebiral Mateja, Nikol, Carol in Peter pa so sočasno hudo-mužno z mimiko ponazarjali vsebino. Na slednjo se je seveda navezovalo tudi navdušeno izdelovanje kače Ka iz nogavic. Živali so si v živo ogledali v ljubljanskem živalskem vrtu, kamor so se odpeljali na poldnevni izlet v drugem počitniškem

tednu. Zabave ni bilo konca niti pri skupinskih igrah. V prvem tednu je adrenalin dosegel najvišjo stopnjo, saj so se otroci v dveh skupinah, veliki in majhni, pod strokovnim in izkušenim vodstvom Bojana in Roberta Makuca, spustili z raftingom po Soči, od restavracije Žogica v Solkanu do Pevmskega mostu, kjer so se po vznemirljivem spustu ustavili. Dva brhka fantiča, Nikolaj in Jurij, sta zagotovila, da je bilo enkratno, lepše kot druga leta. Soški breg jih je sicer zvalil tudi na ogledni sprehod vzdolž naše ljubljene reke. V torek, 2. septembra, se je skupina večjih

otrok srečala v Soškem parku s prof. Aldom Ruplom, ki jim je razložil, kako se je treba orientirati v naravi. Izvrstno so se zabavali v sredo, 3. septembra, ko so, tudi v spremstvu nekaterih staršev, odšli na celodnevni izlet v Mirabilandio blizu Ravenne. V tem velikem zabavišču so se povsili na vrtiljakih, in kot nam je povedala Petra, najlepše je bilo na veliki barki, ki jih je voda nagajivo vse oškropila. V

teh treh tednih so obiskovali središča spoznali tudi nekaj športnih veščin, pri domačih štandreskih društvih. Lepo so jih sprejeli pri balinarskem društvu Mak. Po razlagi pravil so še sami poskusili balinirati. Odbojarske spretnosti jim je pokazala Tjaša Corva, predstavnica društva Val; tako so se še sami šli odbojkarje na župnijskem dvorišču za cerkvijo. Tudi nogomet jim ni ušel, saj so se v drugem tednu napotili do igrišča Juventine in tam ob brancu žoge sanjali, da so slavn nogometaši. Ko smo bili v četrtek, 4. septembra, pri njih na obisku, so se v spodnjih prostorih župnijskega doma A. Gregorčič prelevili v kuharje ob navodilih izurjenih kuharic Joane Nanut in Anice Leban ter pomočnice Mateje. Zavzeto so iz testa izdelovali okusne večje in manjše pizze, jih spekli, pokusili in nesli tudi domov. Zadnji četrtek v avgustu pa je skupina približno dvajsetih "slaščičarjev", ob kuharskih nasvetih omenjenih gospa, iz treh kilogramov moke izdelala raznovrstne sladstne piškote, ki so jih lahko pokusili doma tudi mame in očki. Predsednik rajonskega sveta Marjan Breščak se je vsak dan oglašal v središču in pazil, da poteka vse v najlepšem redu. Občasno so pri-skočili na pomoč tudi Marko Brajnik, Mario Mucci in David Visintin. Letošnja tritedenska "letoviščarska" dogodivščina v domači vasi se je končala v petek, 5. septembra, ko so zvečer otroci postavili na ogled svoje izdelke in pokazali staršem, notom... diapozitive - utrinke iz poletnega središča.

Iva Koršič

Obvestila

Prireditev Valvazor v Doberdobu bo v župnijski dvorani v četrtek, 11. septembra, ob 20. uri. Nastopajo člani Kulturnega društva iz Cerknice in domača Ženska pevska skupina Jezero. Večer prireja družina R. Gergolet. **V petek, 12. septembra**, bo ob 18. uri v galeriji Kulturnega doma v Gorici odprtje samostojne fotografske razstave Zdenka Vogriča ob njegovi 80-letnici. **V ponedeljek, 15. septembra**, bo ob 19.30 in ob 20.00 v drugem sklicanju v društvenih prostorih na drevoredu XX. Septembra 85 v Gorici redni občni zbor mešanega pevskega zbora Lojze Bratuž. Vabljeni predstavniki društev, organizacij in javnih občin.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja v soboto, 27. septembra, enodnevni izlet v Trbovlje na obisk in srečanje članov pobratenih društev Solkan, Trbovlje in DSUG. Vpisovanje pri poverjenikih do zasedbe mest na enem samem avtobusu.

Darovi

Za cerkev sv. Ivana: namesto cvetja na grob pok. Lojzetu Humarju daruje druž. Antona Podveršiča 50,00 evrov.

Za revijo Pastirček: Ljuba Smotlak ob začetku šolskega leta 50,00 evrov.

V spomin na drage Mitjo, Julko in gospo Hemo daruje L. Drole 50,00 evrov za lačne otroke.

Cestitka

Člani števerjanske sekcije SSK želijo Stanislavu (Slavkotu) Klanjščku, ob okroglem 80. življenjskem jubileju, obilo radosti in polno zdravja. Cestitkam se pridružujejo tudi župan, odbornika ter občinski svetniki.

Sožalje

Martini in vsem domačim izrekamo iskreno sožalje ob izgubi

dragega očeta Lojzeta Humarja. SZSO-GO

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 12.09. do 18.09.2008)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 18.30 do 19.30. Spored:

Petek, 12. septembra (v studiu Andrej Baucon): Poletje z najboljšo narodno-zabavno in zabavno glasbo - Zanimivosti in humor.

Sobota, 13. septembra (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v beneškem in rezijskem narečju.

Ponedeljek, 15. septembra (v studiu Andrej Baucon): V poletje z najbolj vročimi hiti - včeraj in danes; živemu se vse zgodi; obvestila.

Torek, 16. septembra (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 17. septembra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Kalin, ptiček z žalostnim glasom - Izbor melodij.

Četrtek, 18. septembra (v studiu Niko Klanjšček): Poletje po domače, a nekoliko drugače.

Pri težavah s krčnimi žilami in odprtimi ranami se obrnite na tel. 00386 31 837218

Slovesno odprtje v goriškem Kulturnem domu

Seminar za šolnike v Gorici in Trstu

V Kulturnem domu v Gorici je bilo v torek, 2. septembra, odprtje 43. seminarja za vzgojitelje, učitelje in profesorje šol s slovenskim učnim jezikom v Italiji. Seminar sta predstavila dr. Tomaž Simčič z Deželnega šolskega urada in dr. Andreja Duhovnik Antoni z Zavoda RS za šolstvo. Pozdravni govor so imeli tudi posebni gostje: minister za šolstvo, znanost in šport RS dr. Milan Zver, generalni konzul RS v Trstu Jože Šušmelj, dr. V. Panetta z Deželnega šolskega urada. Prisotni so bili še: ravnatelj šolskega skrbništva v Gorici dr. Biasiol, novi goriški prefekt Maria Augusta Marrosu,

Tamara Blažina, Janež Povše za SSO, Livio Semolič za SKGZ in Alessio Stasi v imenu goriškega nadškofa. Odprtveno predavanje je imela dr. Vesna Mikolič, docentka na univerzi za humanistične vede v Kopru. Diplomirala je iz slovenskega in italijanskega jezika na Filozofski fakulteti. Za diplomsko delo je prejela Prešernovo nagrado. Leta 2004 je doktorirala iz jezikoslovja, podiplomski študij je nadaljevala na univerzi v Trstu in Kanadi. Od leta 1997 je zaposlena tudi na Znanstvenoraziskovalnem središču RS. Njeno predavanje je imelo naslov *Medkultura ozaveščenost včeraj, danes,*

jutri. Njen namen je bil razložiti pojem "medkulturalnost" in "medkulturni dialog" v evropski kulturi in pokazati pot do medkulturnega ozaveščenja. Medkulturni dialog je namreč proces, ki skozi privzganje boljšega razumevanja drugačnosti odpira nove možnosti komunikacije med posamezniki iz različnih kulturnih, geografskih in socialnih okolij in je kot tak temeljni pogoj za vzpostavljanje kompleksnega in odprtega kulturnega prostora. Osnovni pogoj za stik z drugim je ponižnost kot vedenje, da smo si enakovredni in da smo pripravljeni sprejeti drugega takega, kot je.

Medkulturna vzgoja je vzgoja k dobrim odnosom. Gre torej za etično vrednoto. Sama je prepričana, da učenje in znanje tujih jezikov pripomoreta k boljšemu medkulturnemu dialogu, saj se z nekom res lahko sporazumemo le, če poznamo njegov jezik. Na prvem dnevu seminarja so prejeli priznanje trije ravnatelji slovenskih šol, ki so letos vstopili v pokoj: ravnateljica osnovnih šol za Goriško M. Brani, ravnatelj višje srednje šole iz Trsta E. Bole in ravnatelj tehničnega zavoda Žiga Zois D. Zupan. Ob koncu programa sta bili še dve kulturni točki: dijak klasičnega liceja Primož Trubar, Michele Schincariol, je na kitaro zaigral tri srednjeveške skladbe; prisotni pa so si tudi ogledali razstavo o Bonomovi palači, ki so jo pripravili dijaki znanstvenega liceja iz Trsta.

V sredo so se profesorji nižjih in višjih srednjih šol preselili v NSS Srečko Kosovel na Opčinah, kjer so imeli v jutranjih in popoldanskih urah predavanja: dr. Alenka Žbogar na temo *Osnova literarne teorije preko problemsko ustvarjalnega pouka*, mag. Rada Lečič *Napišimo drugače - pogoste slovnične in pravopisne napake*, dr. Sergio Crasnich *Italijanščina - prvi jezik v italijanskih šolah v Sloveniji: kontekst, problemi, perspektive*, Alica Prinčič *Röhler Novosti v učnih načrtih za osnovno šolo in gimnazijo*, Alica Prinčič *Röhler in Sonja Kosič Verjetnost in statistika v osnovni šoli*, dr. Viljem Ščuka *Šolar na poti do sebe*. V četrtek in petek, 4. in 5. septembra, so pa imeli v Trstu in Gorici predavanje vzgojitelji in učitelji osnovnih šol na teme: mag. Katica Pevec Semec in Sandra Mršnik *Spodbujanje k*

timski naravnosti; Teja Čeh Svetina, Dragica Kranjec, Marjeta Škrli *Vzgojno zahtevnejši otroci in otroci s posebnostmi v razvoju*; Andreja Duhovnik Antoni in Sara Burolo *Strategije razvoja jezikovnih in sporazumevalnih zmožnosti v večjezičnem okolju*; Mihaela Knez *Pisanje pri pouku slovensčine kot drugega jezika*; mag. Rada Lečič in Erika Kraljič *Napišimo drugače - pogoste slovnične in pravopisne napake*; dr. Maja Umek *Orientacija v prostoru in kartografsko opismenjevanje*; dr. Maja Umek in Lučka Krizmančič *Vloga učbenika pri začetnem družboslovju*; dr. Tatjana Hodnik Čadež in Martin Srebrnič *Oblikovanje matematičnih pojmov na razredni stopnji - Reševanje matematičnih problemov kot učni pristop k poučevanju.*

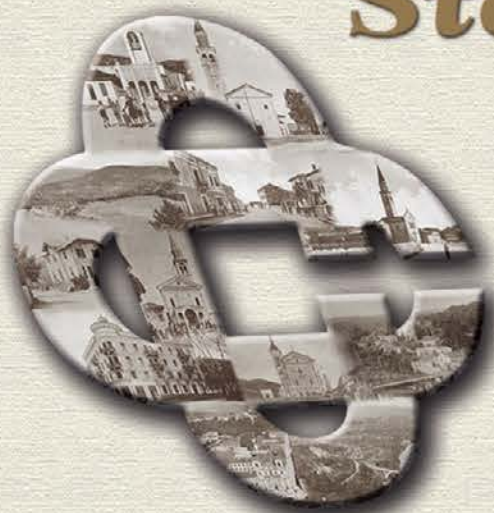
Karlo Nanut

Sto let razvoja s teritorijem

PETEK, 19. 09. OB 20. URI V KULTURNEM DOMU V GORICI: SLAVNOSTNA AKADEMIJA, VSTOP Z VABILI

SOBOTA, 20.09. OB 21. URI POD ŠOTOROM V SOVODNJAH: KONCERT ZA MLADE

NEDELJA, 21.09. OD 10.30 DALJE V SOVODNJAH: ČLANSKI PRAZNIK, VSTOP Z VABILI

Doberdob in Sovodnje
Doberdò e Savogna

ceneje
35%

Pečen pršut
postrežno, Kras,
1 kg

redna cena 11,99
7,69

Mlado goveje stegno
brez kosti, postrežno,
različni dobavitelji, 1 kg

7,09

Orada
velikost od 200 g do 300 g,
sveže, postrežno, 1 kg

5,90

Ponudba orhidej velja
od 13.9. do 16.9. '08

višina
cca. 90 cm

**Orhideja Phalaenopsis
Maximus**
dvo ali trostebelna,
v keramičnem lončku Ø15 cm

14,90

ceneje
28%

Bela štruca
postrežno, 500 g

redna cena 1,04
0,74

ceneje
27%

Polnjena svinjska prsa
pakirano, Meso Kamnik,
1 kg

redna cena 6,85
4,98

Trajno mleko
S-BUDGET,
3,5% m.m., 1 l

0,65

Napitki gazirani
S-BUDGET, štirje okusi,
2 l

0,26

ceneje
27%

**Krema za prhanje Palmolive
Pure Cashmere**
več vrst,
200 ml

redna cena 1,98
1,44

Set Sensodyne
za občutljive zobe
zobna pasta Fluoride 75 ml,
Total Care 75 ml in
zobna nitka 30 m

8,99

ceneje
40%

Disk zunanji 500 GB
500 GB,
SATA disk,
garancija 2 leti

redna cena 139,00
79,90

Odkrijte novo deželo nakupov!

Hypo Leasing d.o.o., Dunajska cesta 117, 1000 Ljubljana

Vabljeni na OTVORITEV v četrtek, 11. septembra!

- 8:45** Nastop pihalnega orkestra
- 16:00** Nastop mladih glasbenikov:
Iris, Niki, Maya P. in 4play
Plesna skupina Terpsihora
- 17:00** Nagradno žrebanje
Koncert Natalije Verboten z bendom
- 20:00** Koncert skupine Sausages
- 22:00** Ognjemet

V četrtek, 11. septembra 2008, bo Qlandia postala del
nakupovalnega zemljevida mesta Nova Gorica.
Deželo nakupov boste odkrili na Cesti 25. junija 1A.
Pridite tudi vi v deželo čarobnih doživetij!

www.qlandia.si

Nova Gorica
11. 9. 2008

 QLANDIA
Dežela nakupov

Pričakujejo vas:

Izšla je Mladika št. 7

Konec avgusta je zagledala luč sedma številka tržaškega mesečnika Mladika. Na platnici prinaša fotografijo pisatelja Borisa Pahorja, kateremu revija namenja dva prispevka ob njegovi petindevetdesetletnici: prvi je osebni zapis Lide Turk, ki se spominja skupnih potovanj v Ljubljano, ko sta zastopala zamejce v odboru za postavitev spomenika prof. Lavu Čermelju. Drugi prispevek pa je intervju, ki ga je z njim imela mlada Maja Smotlak.

Uvodna misel Globalizirani Slovenci je razmišljanje ob članku, ki je pred nedavnim izšel v reviji Reporter. Veliko je v reviji literarnega branja. Irena Žerjal je avtorica črtice Žled s Sežganke, ki je bila priporočena na literarnem natečaju Mladike za leto 2007. M. Žitnik objavlja nov odlomek romana v nadaljevanju Čarodejke. Lida Turk objavlja članek o modi za poletje pred osemdesetimi leti. V preteklost sega tudi Aleksander Furlan - Sandrin z anekdotičnimi spomini o humorju in humoristih v Barkovljah sredi prejšnjega stoletja.

V že tradicionalni rubriki Moje življenje v Nemčiji Peter Merku' pripoveduje o berlinski preteklosti. Mitja Petaros je avtor razčlenjenega članka o Primožu Trubarju v numizmatiki.

Zgodovinarica Mira Cencič je napisala prispevek o prepovedi uporabe domačega jezika v cerkvah po Nadiških dolinah pred petinšestdesetimi leti in je v reviji uredila ter opremila objavo osebnih pism brata Staneta in sester ob smrti Srečka Kosovela. V rubriki, posvečeni furlanski jezikovni skupnosti, Onstran bistrice Soče, se Primož Sturman pogovarja z Anno Bogaro, odgovorno urednico spletne revije Langhe. net, to je dvojezične furlansko-italijanske revije, ki se ukvarja po večini z aktualnimi vprašanji. Posebno poglavje je v knjigi namenjeno anketi o Slovenskem stalnem gledališču, o njegovem repertoarju, njegovih nalogah in vlogi v Trstu. Na zadnjih straneh revije so še z novicami iz zamejstva in zdomstva bogata Antena, ocene knjig - Zora Tavčar piše o knjigi Jasne Jurečič Prerokuj mi še enkrat, Peter Klopčič o v angleščini napisani knjigi o ruski emigraciji po prvi svetovni vojni in Ciril Velkovrh o knjigi Francija Petriča Slovenske božje poti. Zaključuje še poročilo Knjižnice Dušana Černeta o Verskem življenju Slovencev v Belgiji in na Nizozemskem. Mladi so tudi tokrat pripravili zanimivo številko Rasti.

CEROVLJE Posvečena je sv. Cirilu in Metodu

Občutena slovesnost ob 20. obletnici cerkve

V nedeljo, 7. t. m., smo se s slovesnim bogoslužjem spomnili 20. obletnice cerkve sv. Cirila in Metoda v mavhinski župniji. Domači župnik g. Janko Hajšek in mavhinski župljani so k slovesnosti povabili nekdanjega župnika Jožeta Markužo, ki je vodil somaševanje. Pred 20 leti je namreč tedanji goriški nadškof

bi imeli svojo cerkev sredi svoje vasi. Lastnika zemljišča sta župniji podarila zemljišče sredi vasi. Po vseh gradbenih dovoljenjih je načrt za cerkev izdelal in pozneje vodil vsa gradbena dela inž. Adolf Močnik. Končno, 4. septembra 1988, je nadškof A. Bommarco posvetil cerkev ob navzočnosti tedanjega nabrežinskega župana Bojana Brezigarja ter šte-

p. Antonio Bommarco posvetil cerkev v Cerovljah svetemu Cirilu in Metodu. V pridigi se je nekdanji župnik J. Markuža spominjal, kako so najprej izrazili željo domačinov po gradnji kapelice tedanjemu goriškemu nadškofu P. Cocolinu med pastoralnim obiskom leta 1981. Nadškof je pohvalil zamisel in začelo se je zbiranje denarnih prispevkov. Toda že naslednje leto je nadškof nenadoma umrl. Načrt smo preuredili v zgradnjo manjše cerkve in ne več samo pilja. Toda novi nadškof ni bil v začetku naklonjen temu načrtu. Šele po vztrajnem prizadevanju župnika J. Markuže je nadškof A. Bommarco dovolil gradnjo cerkvice. Vasi so si veliko prizadevali, da

vilnih ljudi iz vseh bližnjih vasi. Cerkev stoji kot ponos vseh vasičanov in čast Cerovelj. Naj bo to znamenje v imenu dveh solunskih bratov tudi opora in zvestoba Cerkv, slovenskemu jeziku in spravi ter miru med narodi. Na koncu se je domači župnik zahvalil vsem, ki so se udeležili te slovesnosti, posebej še domačemu cerkvenemu pevskemu zboru, ki je ubrano spremljal sv. mašo ter nabrežinskemu županu g. Giorgiu Retu, ki je želel s svojjo navzočnostjo počastiti to župnijsko praznovanje. Sledili sta še družabnost in zakuska, ki so ju skrbno pripravile domače gospodinje. Praznovanje bo ostalo še dolgo v spominu.

JM

Bazovica 2008

Preračunana enotnost ne bo prinesla napredka

Bazoviški duh je tudi tokrat segel v zavest zamejskih Slovencev in rojakov iz matične domovine, ki so se v nedeljo, 7. septembra, kot vsako leto zbrali na bazovski gmajni, da bi počastili spomin na naše štiri junake, Ferda Bidovca, Franja Marušiča, Zvonimira Miloša in Alojza Valenčiča, ki jih je fašistično posebno sodišče dalo usmrtiti leta 1930.

Spored proslav se je v naših krajih začel z mašo zadušnico, ki jo je v soboto, 6. septembra, v bazovski cerkvi daroval domači župnik g. Žarko Škerlj. Tu je spregovoril goriški pesnik in kulturnik David Bandelj, ki se je poglobil v duhovno in telesno daritev štirih junakov. Življenjska drža štirih bazoviških junakov danes nagrajuje, ker je evangelijska - meni Bandelj -, saj so izgubili svoje življenje zaradi Dobrega in to po zgledu Jezusa Kristusa v podobi Križanega, "se pravi ne povečane, ampak zasramovanega. Učijo nas torej, da je vredno izgubiti vse, prav vse, od dostojanstva do življenja, zato da Dobro lahko premaga vsako obliko Zla. Oblika Dobre pa je samo ena. Taista, ki jo je učil že Jezus Kristus, ki je bil prav tako obsojen kot ničvreden zločinec, in predvideva stalen boj, ne sebi v prid, ampak v prid principu Dobre, ki ne pozna sovraštva, laži, neenakopravnosti, lakomnosti in se zelo povezuje s prvim principom Dobre, ki je Bog. Kdor se bojuje za Dobro, je lahko samo na strani Boga: 'Kdor svoje življenje zaradi mene izgubi, ga bo našel'". V jutranjih urah je na pokopališču pri Sv. Ani ob grobnici naših štirih mladeničev potekala slovesnost, na kateri je najprej pozdravil predsednik Odbora za proslavo bazoviških junakov, Milan Pahor. Prisotne predstavnike zamejskega družbenopolitičnega življenja je letos nagovorila kulturna delavka in programistka deželnega sedeža RAI Alenka Florenin, ki je s svojimi besedami poudarila dejstvo, da so se naši junaki borili tudi in predvsem za ohranjanje slovenskega

jezika, ki ga je tedanja fašistična oblast prepovedala v šoli in javnosti. Obstoje v razvoj slovenskega jezika je danes odvisen predvsem od nas. Jezik žal večkrat zanemarjamo in ga tudi prehitro nadome-

ter je svoj pogled uprl predvsem v sedanjo stvarnost in naš prostor, "ki se s pomočjo evropskih načel in meril čedalje odpira". Italija in Slovenija danes rešujeta skupne probleme pod skupno evropsko

Foto IG

streho, naše ravnanje pa bo odgovorno, če se bomo znali odreči slabi preteklosti in se obenem še v prihodnosti spominjali bazoviških junakov.

Nedeljska proslava je letos zabeležila neobičajno točko: v neposredni bližini govorniškega pulta je - menda zaradi naravnih okoli-

G. Dušan Jakomin (foto IG)

ščamo z govorico večinskega naroda. Slovenščina potrebuje danes mnogo večjo ljubezen in pozornost. Da so bazoviški junaki postali simbol slovenskega naroda, je na osrednji proslavi v nedeljo, 7. septembra, potrdila prisotnost slovenskih ministrov Milana Zvera in Dimitrija Rupla; slednji je številno občinstvo in predstavnike slovenskih in italijanskih političnih strank ter predstavnike družbenih gibanj in organizacij nagovoril tudi s krajšo mislijo. Slovenski zunanji minis-

Alessandra Kersevan (foto IG)

trin, a preiskovalci niso še odkrili pravih vzrokov pripetljaja - zgorel bor, kar je prisotne policiste nekoliko zaskrbelo. Dogodek pa ni skalil neomajnosti, s katero sta

pred mikrofonom stopila letošnja slavnostna govornika, in sicer videmska zgodovinarica Alessandra Kersevan in škedenjski kaplan g. Dušan Jakomin.

Pozabiti ne gre, da videmska raziskovalka izhaja iz italijanskega kulturnega okolja: njen govor (v katerem je obsodila odsotnost zgodovinskega spomina v Italiji glede vojnih zločinov italijanske vojske med drugo svetovno vojno, predvsem pa ravnodušnost najvišjih državnih predstavnikov, kot je predsednik republike Giorgio Napolitano, do tega vprašanja) je

tako na bazovski gmajni pridobil poseben prizvok in učinkovitost. S svojim razmišljanjem je Kersevanova še enkrat podčrtala dejstvo, da mora biti antifazišizem vrlina in osnova tudi italijanske družbe, in to predvsem danes, ko obstaja nevarnost zgodovinskega revizionizma, ki prispeva k rasističnemu pobarbarjenju italijanske kolektivne zavesti. Slovenci moramo biti zato Alessandri Kersevan hvaležni, saj je ona dejanski zgled, kako se lahko tudi na italijanski kulturno-zgodovinski šahovnici ima pravičen odnos do preteklosti in zgodovinske resnice.

Škedenjski kaplan pa se je v svojem govoru spomnil na 25-letno fašistično pre-

ganjanje primorskih Slovencev med prvo in drugo svetovno vojno ter izpostavil narodnoobrambno vlogo primorske duhovščine in verskega tiska v tistem obdobju. Opozoril je tudi na protifašistični odpor in partizanski boj med vojno, obenem pa še na ideološko razcepljenost slovenske manjšine po drugi svetovni vojni.

Drug za drugim smo začeli spoznavati: "Politika nas je razdvajala, pamet nam sedaj veleva, naj se stremimo". Obnova organiziranega življenja v Italiji je slovensko manjšino v dolgem procesu privedla do demokratičnega pluralizma, "kar pomeni, da je vsakomur dana pravica do lastne ideje, do lastnega mišljenja, združevanja", vselej pa mora pri nas prevladovati hierarhična lestvica vrednot, to je "skrb za šolo, Cerkev, radio, televizijo, tisk, glasbo, gledališče, banko, šport in za najpomembnejše ustanove". Nad vsem pa mora prevladovati enotnost, vendar

taka, ki ni vsiljena, ki ni preračunana: "Ne bomo vsi listi enega drevesa, lahko pa smo različna drevesa v istem gozdu".

Igor Gregori

Slovenski gledališki svet žaluje

Umrla je igralka Mira Sardoč

Utvi Čehova. S soprogom Babičem se je kmalu odpravila v kraje svojih korenin, na Primorsko. Še nekaj časa je sicer ostala v MGL, l.

Slovensko stalno gledališče se je spet odelo v črtno. Tokrat žaluje za svojo dolgoletno članico, eno izmed prvih dam gledališča na Slovenskem: v noči na četrtek, 4. septembra, je v Ljubljani prenehalo biti plemenito srce velike gledališke in filmske igralka Mire Sardoč, od l. 1991 nositeljice Borštnikovega prstana. Zibelka ji je stekla 27. marca 1930 v Šentilju v Slovenskih Goricah, blizu Maribora. Njen oče in mati sta bila primorska rojaka, ki sta se v hudih fašističnih časih morala umakniti iz Trsta. Oče Adam je bil nadučitelj in vsestranski prosvetni delavec. Med drugim je vodil ljubiteljsko gledališko skupino. In prav v rojstnem kraju je Sardočeva kot štiriletna deklica in kasneje kot odrasčajoča dekle prišla v stik z gledališčem. Ob nemški zasedbi so njenega očeta, zavednega Slovenca, - mati, Pepina Škof, ji je umrla, ko je imela pet let - zaprli, družino pa izgnali v Srbi-

jo. Mira Sardoč je tam obiskovala gimnazijo in prvi razred trgovske akademije. Po vojni se je vrnila v Slovenijo in končala Ekonomski tehnikum v Mariboru, potem pa jo je zvalilo gledališče in vpisala se je na igralsko akademijo AIU (sedanja AGRFT) v Ljubljani. Študij dramske igre je začela v letniku Janeza Cesarja, umetniško besedo pa je takrat predavala Marija Vera. Študij igre je nato nadaljevala pri Vidi Juvanovi. Po diplomski predstavi 26. maja 1952 v režiji Andreja Hienga je Mira Sardoč postala članica SNG Maribor. Po treh uspešnih sezonah je odšla v Mestno gledališče ljubljansko, tudi zaradi ljubezenske vezi z Jožetom Babičem. V njegovi režiji je bila Mara v Kref-tovi Veliki puntariji in Nina v

1960 pa je postala stalna članica Slovenskega gledališča v Trstu. Tu, pa tudi kot gostja v drugih

slovenskih gledališčih, je snovala svoje velike vloge do upokojitve, l. 1990. Na odrskih deskah je odigrala nad 200 vlog, na filmskem platnu - tudi v italijanskih filmih - pa več deset. V SSG je zadnjič nastopila v vsej svoji silni izpovedni moči kot stara mama v delu Zgodbe z dunajskega gozda Odon von Horvatha v režiji Maria Uršiča, l. 1999. Ena izmed njenih nepozabnih, izrazitih dramatičnih vlog je bila posestnica Ravenskaja Ljubov Andrejeva v Česnjevem vrtu A. P. Čehova v režiji Borisa Kobala. Na svoji dolgi poklicni poti je prejela nešteto nagrad, med drugim tudi priznanje Zdrženja dramskih umetnikov Slovenije za življenjsko delo l. 2002 in l. 2006 Zlati red za zasluge pri več kot 50-letnem sooblikovanju podobe slovenskega gledališča in za umetniško ustvarjanje med zamejci v FJK.

IK

DRAGA MLADIH Jesenski del

Festival mladinske ustvarjalnosti spet uspešen

Prejšnji teden je v Finžgarjevem domu na Opčinah potekal Festival mladinske ustvarjalnosti Draga mladih, ki že četrto leto vabi mlade v svojo sredo. Tudi letos se je ta mladinska pobuda kot uvod v sezono Društva MOSP (Mladi v odkrivanju skupnih poti) začela z odbojgarskim turnirjem v ponedeljek, 1. septembra, zaključila pa z zadnjo okroglo mizo letošnje 18. Drage mladih na temo medkulturnega dialoga in z večernim nastopom delavnic s soboto, 6. t. m. V tem tednu so zaživele razne dejavnosti, pri katerih se je zbralo veliko število mladih navdušencev in radovednežev, ki so ob številnih, ponujenih umetniških delavnicah in v sproščenem vzdušju razvijali svojo ustvarjalnost.

Odbojgarskemu turnirju je sledilo uradno odprtje Festivala z nagrajevanjem zmagovalcev turnirja, predstavitev delavnic in nastopom dveh skupin, ki stalno delujeta v MOSP-u, in Slovenskem kulturnem klubu na ul. Donizetti 3 v Trstu, in sicer mlajša Gledališka skupina SKK-ja in Plesna skupina društva MOSP. Organizatorji smo želeli takoj pokazati publiki in mladim, koliko lepe-

ično koreografijo Raffaele Petronio, ki skupino tudi vodi. V torek, 2. t. m., je bila na vrsti kolesarska delavnica pod vodstvom Saše Žerjale. Udeleženci so se zbrali na dvorišču Finžgarjevega doma in krenili na razgiban izlet po Krasu, saj so z gorskimi kolesi prevozili zahtevno pot in se utrujeni vrnili na Opčine. Tam sta jih čakali malica in sveža pijača.

orico in pripravili tudi zanimivo oddajo. Likovno delavnico je vodil Matej Susič. Tu so se mladi slikarji poskusili v različnih tehnikah slikanja. V sklopu festivala sta Zveza cerkvenih pevk in zborov in Škofijska slovenska mladinska pastoralna organizirali delavnico, v kateri je Raffaella Petronio učila duhovne pesmi za pevsko instrumentalno skupino. V

Po športnem začetku so se med tednom zvrstile umetniške delavnice. Gledališko delavnico je vodila profesorica Lučka Susič, ki je mlade udeležence naučila kar dva prizora, plesno delavnico pa Raffaella Petronio v sodelovanju s pevko Laro Puntar, saj je bila tema te delavnice povezava med plesom in petjem, ali bol-

delavnici ustvarjalnega ličenja in pričeske, ki jo je vodila Živa Kušče, so spoznavali obraz in se učili, kako ga valorizirati ali ga spreminjati za odrske potrebe. V četrtek, 4. t. m., je bil v dvorani Finžgarjevega doma v sklopu Festivala zanimiv večer, ki je bil tudi prikaz dela delavnic. To je bila razstava slik umetnice Marte Jakopič-Kunaver, ki je rado-

Foto PR

ga lahko zraste iz preprostega osebnega veselja in zanimanja za neko umetniško zvrst, če se odločimo, da se v njej še sami poskusimo. Gledališka skupina Slovenskega kulturnega kluba, ki jo že vrsto let vodi prof. Lučka Susič, se je tokrat predstavila z mlajšimi igralci v zabavnih škečih, Plesna skupina društva MOSP pa z lir-

je, med gibom in glasom. Ker se oba pojava rojevata v telesu, sta zelo povezana in vzajemna. Zato smo v plesni delavnici delali tudi vaje za dihanje in glas in razne plesne improvizacije z uporabo glasu. Mladi so pripravili kratko produkcijo. Breda Susič je vodila časnikarsko delavnico, v kateri so mladi odkrivali radijsko gov-

otne popeljala v skrivnostni svet fantazije. Razstavljene slike so bile na ogled že julija v KCLB v Gorici ob Dragi mladih, ki je letos poleti bila na Goriškem. Slike so napredaj in so sedaj na sedežu društva MOSP v Trstu, ul. Donizetti 3. Če bi si jih kdo rad ogledal, lahko pokliče društvo MOSP na tel. 040/370846 ali 3397046331.

Mladinski festival se je končal z nastopom udeležencev gledališke in plesne delavnice ter z razstavo izdelkov likovne delavnice v soboto, 6. t. m. v dvorani Finžgarjevega doma. Program je bil bogat in zanimiv, saj sta obe skupini pripravili vsaka po dve točki. Na koncu je vse lačne-nastopajoče in publiko nasitila slastna zakuska, ki je bila tudi priložnost za zadnji klet za novimi prijatelji in za toplo vabilo voditeljev delavnic na tečaje, ki se bodo ob začetku šolskega leta spet pričeli na ul. Donizetti 3 v Trstu. Vsem tistim, ki so se udeležili Drage mladih, naj gre zahvala in toplo vabilo k

umetniškimi krožkom na ul. Donizetti, ker ustvarjalnost je bogastvo, ki ga je vredno razvijati!

Za info: Mladi v odkrivanju skupnih poti, ul. Donizetti 3, Trst, tel. 040/370846 ali 3397046331.

Zaključna okrogla miza 18. Drage mladih je na temo Vzpostavitev dialoga brez odpovedovanja svoji identiteti sklenila letošnjo izvedbo intelektualnega foruma za mlade, ki se je začel julija v Novi Gori-

ci. Tokratno okroglo mizo so soustvarjali filozof in teolog dr. Edvard Kovač, dekanja Fakultete za humanistične študije dr. Vesna Mikolič ter predsednik Mladine evropskih narodnih skupnosti (Mens) in Kluba slovenskih študentk in študentov na Dunaju Aleksander Studen Kirchner. Dr. Kovač je poudaril, da mora človek izstopiti iz antagonizma med tradicionalisti in antitradicionalisti. Tradicija v pravem pomenu besede namreč po njegovem mnenju implicira tudi bogatenje z novim. Dr. Vesna Mikolič je dejala, da lahko človek stopi v kulturni dialog z drugim samo, če ima razčiščene pojme o sebi. Medkultura je v tem okviru etična kategorija in vzgoja k dobrim odnosom. Svoj poseg je Mikoličeva sklenila z ugotovitvijo, da "mladi, ki odrasčajo v okolju, ki omogoča in vzpodbuja stike, spoštujejo svojo identiteto in posledično sprejemajo identitete drugih. Bolj kritičen je bil pogled Aleksandra Studna Kirchnerja. Podčrtal je, da kljub besedičenju o multikulturalnosti, medkulturnega dialoga ni. Še vedno obstajajo po njegovem mnenju dominantni in nedominantni jeziki. Treba bi bilo zato tudi nedominantne kulture predstaviti na čim bolj privlačen način.

Obvestilo

Klub prijateljstva (Slovenska Vincencijeva konferenca) vabi 25. septembra na izlet v Ljubljano za ogled razstave o Primožu Trubarju v mestnem muzeju in Plečnikove cerkve na Barju ter nekaj zanimivih točk. Vpisovanje do 20. septembra na tel. štev. 040 225468 (Vera) in 040 639949 (Mira). Vabljeni!

Darovi

Namesto cvetja na grob Lidije Pavletič darujeta Dani in Vilma 50 evrov za cerkev na Jezeru. **Ob Materinskem dnevu** darujejo otroci iz Boršta 30 evrov za slovenske misijonarje. **V spomin** na pokojno Vlasto Bachi daruje Nives 25 evrov za cerkev na Padričah.

Smrt odvetnika in šolnika

Umrli je dr. Mitja Bitežnik

V četrtek, 4. septembra, je na svojem domu na Opčinah umrl znani odvetnik Mitja Bitežnik. Star je bil 84 let. Po možganski kapi, ki jo je doživel pred dobrim letom, si je sicer kar dobro opomogel, vendar se je njegovo zdravstveno stanje prav v zadnjih časih poslabšalo. Pogrebna maša pa je bila v torek, 9. t. m., na Opčinah. Doktorja Mitjo Bitežnika so mnogi poznali tudi kot šolnika, saj je do srede šestdesetih let prejšnjega stoletja poučeval pravo in ekonomijo na Trgovski akademiji v Trstu in med drugim sestavil učbenik o civilnem pravu.

Svoje otroštvo je preživel v Mariboru, kamor se je zaradi fašizma leta 1930 umaknila njegova družina. Oče, odvetnik in politik, Josip, ki so ga poznali kot izrednega govornika na javnih nastopih in človeka, ki se je zlasti ukvarjal s pravnogospodarskimi vprašanji, je bil aktiven v goriških krščansko-socialnih krogi in tesen sodelavec poslanca Engelberta Besednjaka. V Mariboru je Mitja Bitežnik obiskoval osnovno šolo in nato klasično gimnazijo, zadnja dva razreda pa je opravil v Ljubljani, kjer je tudi maturiral.

Po vojni pa se je Mitja Bitežnik ponovno znašel v Italiji in anekdote, ki jih pripovedoval o težavah, ki jih je moral reševati, od učenja jezika do drugih okoliščin, so bile sicer predstavljene v zelo humorističnem slogu, vendar je bilo vsakomur jasno, da niso bila lahka leta. Pravni študij je zaključil v Bologni in se leta 1949 vrnil v naše kraje, kjer se je

takoj vključil v kulturno in politično delovanje. Zlasti je bil aktiven pri SKSZ, kjer je več let opravljal vlogo tajnika in nato podpredsednika. Bil je tudi med soustanovitelji tednika Novi list in je z njim tudi sodeloval. V kasnejših letih pa se je angažiral pri društvu Pravniki v Trstu in nekaj let tudi opravljal tajniške posle. Dr. Mitja Bitežnik pa je bil zlasti znan in priljubljen zaradi svojih iskrih domislic in velikega smisla za humor, ki mu je pomagal, da je v še tako napetih situacijah ustvaril lepo, pozitivno vzdušje,

obenem pa našel primerno besedo za vprašanje, ki ga je obravnaval. Pripovedi je znal stopnjevati skoraj nadrealistično, v veliko zabavo vseh, ki so ga poslušali in uživali ob njegovem blestecem spominu in kritičnem duhu, ki je zelo pozorno spremljal družbenopolitične dogajanje pri nas in v Sloveniji.

Ob smrti dragega prijatelja našega lista ženi Maji in sestrama Mihajli in Vidi ter vsem ostalim sorodnikom izrekamo globoko občuteno sožalje v imenu uprave in uredništva Novega glasa.

OPČINE Jernejev teden

Pester program ob praznovanju domačega zavetnika

Raznolik program na nabožno tematično v milih tonih glasov dveh mladih sopranistik je bila najnovejša, posrečena glasbena ponudba župnije sv. Jerneja na Opčinah. Na valu dobrega uspeha uprizoritve opere Figarova svatba v izvedbi pevcev mednarodne pevске akademije v Križu sta župnija in cerkveni zbor želela dodatno ovrednotiti pevki, ki sta izmenično zasedali glavno vlogo Susanne in tej operi. Openka Mojca Milič (ki je ob solopovski dejavnosti tudi članica domačega cerkvenega zbora), v Münchnu rojena slovenska sopranistka Barbara Tanze in pianistka Beatrice Zonta, tokrat prvič v vlogi organistke, so se pred-

stavile s samostojnim koncertom, ki je bil tudi krst njihovega prvega, skupnega glasbenega projekta. S programskega vidika sta pevki sestavili zanimiv izbor skladb iz mednarodne literature 18., 19. in 20. stoletja; pogosto so bile skladbe vzete iz širših kontekstov maš ali bolj obširnih nabožnih del in so zvenele v različnih odsevih izrazito komorne, včasih operne ali pa liturgične glasbene razsežnosti. Poleg solističnih točk je kombinacija glasov prepričala zaradi med seboj različnih sopranskih barv solistik, s svetlimi, čistimi toni Miličeve in bolj temno, mehko noto soizvajalke. Pevki v elegantnih večernih oblekah sta s sodelovanjem

sposobne pianistke soustvarili prijeten večer lepega, a večkrat ne dovolj doživetega petja, ki ga je župnik ob koncu sporeda navdušeno označil kot sad nadarjenosti, predanosti in vztrajnosti dveh glasbenic, ki se že nekaj let gibljeta v ne-lahkem svetu operne in koncertne dejavnosti.

Koncert je bil eden od vsakodnevnih verskih in kulturnih dogodkov 8. Jernejevega tedna, ki ga župnija že tradicionalno posveča praz-

niku zavetnika. V praznovanja je uvedlo nedeljsko pritrkovanje. Slovesno mašo s procesijo okoli cerkve je sooblikoval domači pevski zbor sv. Jernej. V ponedeljek je bil na sporedu sprehod "po Jernejevih poteh", ki je

vsako leto namenjen odkrivanju pečpoti in manj znanih koticov župnijskega območja. Nekoliko daljše poti so v torek vodile župljane na romanje k Mariji na Trsat in na otok Krk. Sreda je bila dan že omenjenega koncerta, če-

trtkov spored pa je obsegal videovečer s predvajanjem dokumentarnega filma o svetniškem kandidatu Jakobu Ukmarju ob 130-letnici rojstva. Sledil je še film Loredane Gec Zgodba o volji in moči, o zgodbah petih invalidov.

Najmlajši so prišli na svoj račun v petek, ko so jim starši po maši prikazali vrsto starih družabnih iger, s katerimi so se na preprost način zabavali njihovi dedje. Na vrtu za cerkvijo so se slovenski in italijanski verniki povezali naslednji dan pri skupni, dvojezični maši in družabnosti. Openki verniki so sklenili teden z nasmehom na vselem nedeljskem popoldnevu z bogatimi srečelovom, hudomušnimi škeči bratov Mateja in Tomaža Susiča in nastopom članov igralske skupine Tamara Petaros, ki so uprizorili osem šaljivih prizorčkov pod mentorstvom Lučke Susič.

Foto Zvonko Viduš

VILA MANIN Razstava sodobne umetnosti

God & Goods

Z neprevledljivo besedno igro, "God & Goods", Bog in dobrine oz. blago, nas vabijo pisani modro-rdeči plakati, posejani po deželi, na razstavo v centru sodobne umetnosti v Vili Manin. Do 28. septembra je na ogled mednarodna izložba 30 umetnikov iz Evrope, Amerike in Azije, ki so bili povabljeni k soočanju pod skupno temo: Duhovnost in Masovna konfuzija. Kustos razstave, Francesco Bonami in Sarah Cosulich Cantarutto, sta si zamislila to izzivalno in protislovno povezavo po premisi, da se Bog lahko enači s stvarmi, s tem, kar stvari določa, s Sistemom, s Silo, s Posledico, z idejo v nenehnem nihanju... Ne gre tu za ponoven poskus združiti materialno z nematerialnim, vsakdanje in oprijemljivo s svetim, pač pa za uprizoritev sedanjega umetniškega iskanja v pretežno sekularizirani družbi, ki se z globalizacijo širi vsepovsod.

Za simbol razstave je bil izbran samotni jezdec v modrih oblakih in tehnološki (na sliki), proslavljen ikona znamke cigaret, ki jo je Amerikanec Richard Prince vzel iz izvirnega konteksta, da bi izpostavil mitološko funkcijo reklame v družbi, v kateri obredi, ki so vezani na potrošništvo, vse bolj izpodrivajo druge simbolične prakse. Tradicionalni verski simboli so predelani s sodobno snovjo tudi od drugih ustvarjalcev. V osrednji dvorani, v aseptični brezčasni postavitvi se diametralno soočajo dve orjaški razpeli in popartistična živobarvna Madona. Na eni strani Nemec Thomas Bayrle uprizarja Križanega s fragmenti posnetkov drvečih vozil na avtocesti, njegova alienantna apokaliptična vizija, pomislilimo na nedavne avtocestne masake, je podkrepljena z videom, v katerem se nenehno hi-

ŽABNICE Koča sv. Jožefa

Sprostitveni dnevi v gorski tišini

Med mnogimi veselimi druščinami, ki so letos preživele nepozabne urice v prijazni domačnosti prenovljene kočice sv. Jožefa v Kozačnici v Žabnicah, je bila tudi skupnica gospe, ki v jesenskih, zimskih in prvih pomladnih dneh razgibavajo svoje malce

Ivana. Nekatere je noga prvič zanesla v ta prelepi konec žabniške vasi, čisto ob robu bujnega smrekovega gozda, ki se bohotno dviga po strmih pobočju ob hudoourniku Kozarenca. Od nedeljskega popoldneva, 24., do petka, 29. avgusta, so gospe daleč od vsakdanjih skrbi in družinskih

zarjavele mišice pod strokovnim vodstvom prof. Maje Leban v Močnikovi dvorani ob cerkvi sv.

dolžnosti uživale prepotrebno svobodo na osvežujočem zraku in v naročju prijetno toplih

noevropskih in bližnjazijskih dežel.

Omenili bi lahko še druga dela, a nima smisla to podrobno opisovati. S sodobno umetnostjo je križ, mimo vsega imaš občutek, da si razorožen. Ne glede na izobrazbo in tehnično poznavanje se sprašuješ, če je to, kar gledaš ali drugače zaznavaš, "res" umetnost. Vsa sodobna tehnologija in pripomočki, ki jih umetniki danes kar požrešno in vsevprek uporabljajo, te včasih spravljajo v nelagodje, sprašuješ se, ali je blef ali gre res za umetnost. Trg, astronomske cene za najsodobnejše umetnike (v vili Manin je tudi razvpiti Maurizio Cattelan) in tudi samoreferenčne sodbe, ki iz tega nastajajo, niso morda dovolj merodajni pokazatelji. Morda le zanamci bodo potrdili, kar je res vredno in kar bo ostalo od te naše,

ne le blagovne (goods), a tudi simbolične hiperprodukcije. Vsekakor se obisk te nenavadne razstave splača, z vsemi tradicionalnimi ekspozitami in tudi z utripajočimi neonskimi lučmi, podobami in zvoki, ki smo jim priča v elegantnih salonih dožveve vile, ki s svojim palladijskim razkošjem

bolj kot na blišč Serenissime spominja na Napoleonovo uzakonitev njenega zatona. Samo razstavo pa, z njeno široko mednarodno naravnostjo, lahko vzamemo tudi kot nekakšen labodji spev "Illyjeve dobe". Če je res, da je za sleherni umetniško delo poleg umetnika pomemben tudi naročnik, v tem primeru Dežela kot pobudnik razstave in ambiciozno zasnovanega centra sodobne umetnosti v vili Manin, je upati, da se bo tako zastavljeno poslanstvo nadaljevalo tudi z novo upravo. Še nekaj, Vila Manin v Passariu pri Codroiru, ki se razprostira v prelepi nižji furlanski pokrajini, ni daleč: le 20 km od Vidma, 79 od Trsta in 160 od Ljubljane. Razstava je odprta od torka do nedelje, od 10. do 20. ure, ob ponedeljkah zaprta. Ostale informacije na spletu: www.villamanincontemporanea.it.

Davorin Devetak

sončnih žarkov, ki so radodarno obzarjali čudovito gorsko okolico. Obvezna je bila seveda božja pot na Sv. Višarje, ki so jo najbolj pogumne opravile kar peš, ostale pa z žičnico, ki v rahlem pozibavanju vsak dan neutrudno vozi romarje k tej znani in zelo priljubljeni božji poti, kjer se med mašnimi obredi res urešničujejo evropske želje: vsakokrat se iz mašnikovih ust prelivajo italijanske, slovenske in nemške besede, ki vernike zbližujejo, da se čutijo eno samo božje občestvo. Ko zazvenijo mile slovenske pesmi Mariji na čast, se srce razneži in misli se še trdneje oklenejo Božje Matere, ki bdi nad nami. Oko skupine žena, mater in tudi že nonic se je spočilo ob pogledu na smaragdno gladino Belopeških jezer, ki že dolga leta ohranjajo svoj prvotni videz, pa tudi ob Rabeljskem jezeru, ki na svojih bregovih razkriva mirne kotičke neokrnjene "divjine", kjer je sončenje v tišini gora res sproščujoče in blagodejno. Vse, kar je lepo, žal prehitro mine, in tudi gospe so se morale posloviti od kočice sv. Jožefa z upanjem, da se bodo še kdaj vrnile, in s hvaležnostjo mislijo na vestnega oskrbnika in vse tiste, ki so se trudili, da je letos zadobila novo funkcionalno in privlačno preobleko.

IK

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Odkrivanje – Težka zvrst znanja in poznavanja

Želela sem napisati "v teh dneh", predobro pa se zavedam, da gre bolj za "v teh mesecih", če že ne "v teh letih", da me preveva nejasen občutek nesprejemanja smeri, v katero kot družba drsimo. Vse večje pomanjkanje kritičnosti, pomanjkanje zaupanja, ravnodušnost, zaprtost v svojo ozkost, nepripravljenost, pravzaprav nezanimanje za dialog tudi z drugače mislečimi. Verjetno je res, kar mi je prijateljica pisala, da smo "izgubili sposobnost odkrivanja" (ki je težka zvrst znanja in poznavanja) in da bi morali marsikaj iz svojih najstniških, bistvenih let nastajanja, grajenja samih sebe, obdržati za življenje, ker bi nas samo to v veliki meri rešilo". Danes se tu, nad to tipkovnico, sprašujem o tem, kar smo, kar sem, iz tistih let izgubila.

Bolj smo bili pripravljeni na soočanje, potrebovali smo dialog, pa čeprav lahko le v knjigah ali glasbenih besedilih. Kljub logični naivnosti smo bili pripravljeni postaviti pod vprašaj skoraj vsako odločitev, vsako trditev, niti ne zaradi kake provokacije, bolj zaradi umestnosti zastavljanja vprašanj o sebi in svetu, ki nas je obkrožal v našem zorenju. Verjetno je največ kritik doživljalo ravno to najstniško zastavljanje vprašajev, ker že samo po sebi bega, lahko namreč privede tudi do povsem novega.

Lahko česa odklonilnega, lahko pa tudi nečesa, kar problem, situacijo, strukturo pregnete in jo spremeni v boljše.

Morda bi tako zadržanje, prepričanje v umestnost zastavljanja vprašanj o sebi in svetu, morali kdaj pa kdaj osvežiti tudi v odraslih letih. Čeprav na primer vse predobro vemo, v kolikšni meri je informacija zmanipulirana, ostajamo kot osebk - njeni kupci - še vedno nogavica, ki jo lahko obrneš, kakor se ti zahoče. To vemo, pa vendar se temu nismo sposobni upreti vsaj z vprašaji, ki bi si jih lahko zastavili in nanje iskali odgovore na načine, ki so nam lastni.

Mogoče v tistih, najstniških letih smo bili še sposobni trditve "kaj pa, če..." in morda bi se veljalo zamisliti, kako bi nam to navsezadnje lahko koristilo tudi danes, ko ti je vedno bolj vcepljeno "pravilo", da čim manj razmišljaš. Navsezadnje je veliko enostavneje, če slediš toku. V vseh ambientih.

Morda bi veljalo vzeti v poštev tudi personaliziranje stvari, ki je tipično za najstniška leta. Z leti morda izgubiš sposobnost analize plusov in minusov mikrostrukture, v kateri živiš, v večji meri jo doživljaš kot danost, neki cementiran ideal, brez vprašajev, brez nepotrebnih "kaj pa, če..."-jev. Morda pa bi nam nekaj zrelih vprašajev le bilo koristnih. Navsezadnje gre vsaka sprememba skozi to, drugače do nje sploh ne pride.

Tudi zaradi neusmiljene toče

V Sloveniji letos za desetino manjši pridelek poljščin

V Sloveniji bo letos po podatkih o zgodnji napovedi pridelkov poljščin, zbranih na 15. avgust, letina desetino manjša, kot so kazali podatki za julij. Letina bo manjša tako zaradi vremenskih ujm kot tudi zaradi manjše površine, namenjene tem kulturam, ugotavlja državni statistični urad in po njem povzema vest Slovenska tiskovna agencija. Po podatkih, zbranih v avgustu, naj bi bil pridelek opazovanih strnih žit (pšenice in pira, ječmena, tritikale) približno za štiri odstotke manjši, kot naj bi bil po napovedi v juliju, deloma predvsem zaradi poletnih vremenskih

ujm deloma pa zato, ker so bile tem kulturam namenjene za 5,7% manjše površine. V primerjavi z letom prej pa so glede na zbrane podatke pridelovalci teh žit letos pospravili za 29,7% več pšenice in pira ter za 30,1% več ječmena. Pidelovalci oljne ogrščice so po podatkih, zbranih za zgodnjo napoved pridelkov poljščin za avgust, pospravili skupno za 33,3% manjši pridelek kot lani; ta je bil še nekoliko manjši (za 5,8%), kot naj bi bil po podatkih iz napovedi za julij. Zaradi poletnih vremenskih neurij so se zmanjšale tudi površine njiv z bučami za pridelovanje olja (za 14,6%). Letonji pridelek

naj bi bil še za petino manjši, kot so kazale napovedi mesec prej, v primerjavi z lanskim letom pa skoraj razpolovljen (za 44% manjši).

Tako po podatkih za julij kot tudi za avgust naj bi bil letošnji pridelek krompirja v primerjavi z lanskim letom večji za 35%. V letošnjem letu naj bi po napovedi za mesec avgust v Sloveniji pridelali za 24,2% manj koruznega zrnja kot prejšnje leto. Delno naj bi bil toliko manjši pridelek posledica spremenjenega namena uporabe glede na posejane površine (manj za zrnje in več za silažo), delno pa vremenskih razmer in slabše letine (za 12% manjšega pridelka na hektar). Bolje kot za koruzo za zrnje kažejo podatki iz napovedi za pridelek silažne koruze, saj naj bi bil letošnji povprečni pridelek le malo manjši od lanskega.

Izlet Prosvetnega društva Štandrež Po Prekmurju in pokrajinah ob Blatnem jezeru

Od 5. do 7. septembra je 50 članov društva Štandrež in prijateljev bilo na izletu po Prekmurju in krajih ob Blatnem jezeru na Madžarskem. Vsakoletni jesenski izlet so izkoristili tudi za postanek na Rašici, kjer so si ogledali domačijo Primoža Trubarja in lepo urejen muzej, v katerem so na ogled razne Trubarjeve slovenske knjige. V Prekmurju so se izletniki seznanili z najzanimivejšo obrtjo, žganjem črne glinice in izdelavo raznovrstne posode. V kraju Filovci, kjer se je nekoč skoraj vsaka družina ukvarjala z lončarstvom, so si ogledali kopasto peč, kjer se žgejo glinasto posodo, in tipično prekmursko stanovanjsko hišo z gospodarskim poslopjem, kritim s slamnato streho. V bližnjem kraju Bogojina pa so izletniki občudovali v cerkvi Gospodovega Vnebohoda mojstrovine arhitekta Jožeta Plečnika, ki je popolnoma preuredil notranjost cerkve in pri tem uporabljal tudi značilne elemente

lončarske obrti. Obisk krajev ob Blatnem jezeru se je začel v kraju

dal postaviti kralj Andrej I. leta 1055. V gotski kripti pod oltarjem je kraljeva grobnica. Veliko turistov obiskuje tudi kraj Heviz, ki se po naša z največjim termalnim jezerom v Evropi. Ob vrnitvi so po pravkar urejeni romarski poti obiskali

Balatonbaglar s predstavo s konji, cigansko glasbo, folkloro ter z ogledom vinske kleti s tipično jedjo. Polotok Tihany slovi po izredno lepem razgledu na Blatno jezero in po bogati baročni cerkvi, ki jo je v prvotni gotski obliki

znano slovensko Marijino Božjo pot na Ptujski Gori. Prijetna družba, odlični vodiči Svetozar in zanesljiv voznik agencije Avrigo, Marko, so prispevali, da je bil izlet zelo prijeten in tudi poučno zanimiv.

Finska Patria razburja slovensko javnost

Afera z oklepniki povod za gonjo zoper predsednika vlade Janšo

V Sloveniji so v predvolilni kampanji dalj časa obravnavali predvsem tajkune, ki so si v nekaj letih prigrabili ogromna premoženja, ne z delom, temveč z izkoriščanjem predpisov in različnimi manipulacijami. Javnost jih obsoja in kritizira, vendar se tajkunom ni nič zgodilo, ter so celo začeli kampanjo proti premieru, ki je na nevarnost tajkunov za demokratično in socialno državo prvi opozoril. Prvi med slovenskimi velebogataši, predsednik uprave Pivovarne Laško, Boško Šrot, je v intervjuju, ki ga je dal objaviti v časniku Večer, katerega lastnik je, celo izjavil, "da Janez Janša uvaja strahovlado v Sloveniji". Toda najbolj je javnost pretresla in presenetila afeta z oklepniki vrste Patria, ki jih je Slovenija še pod prejšnjo vlado naročila na Finskem. Vse kaže, da so afero zasnovali krogi in posamezniki, ki Janeza Janšo nimajo zgolj za političnega nasprotnika, ampak ga tudi sovražijo. Premier se jim je zameril iz različnih razlogov, tudi zaradi tega, ker jim je preprečil hlastanje po denarju in neupravičene ambicije po položajih v politiki in v izvršilni oblasti. Zato so ustvarili t. i. "veliki pok", afero ki jo je neki tehnik, znan po svoji protij Janševi usmeritvi, napovedal nekako štirinajst dni

prej, kot pa se je pričela. Prvega septembra zvečer je finska javna televizija objavila oddajo, v kateri so zatrjevali, da so posamezniki pri poslu z oklepniki prejeli podkupnine. Poleg brigadirja Dragana Bavčarja in določenega števila uslužbencev obrambnega ministrstva naj bi podkupnino prejel tudi premier Janez Janša. Po navedbah finskih televizijcev naj bi skupna vrednost podkupnin v 278 milijonov evrov vrednem poslu, znašala kar 21 milijonov evrov. Patria, proizvajalka oklepnih vozil naj bi denar nakazala svojemu avstrijskemu zastopniku, ta pa naprej slovenskima kurirjema, mednarodnemu poslovnemu Walterju Wolfu in slikarju Juretu Cekuti. Ta naj bi denar razdelila politikom, med njimi predsedniku vlade Janši in uslužbencem obrambnega ministrstva.

Trditve o podkupninah so s svojimi dvoumnimi izjavami na finski TV podprli tudi nekateri Slovenci, ki naj bi bili seznanjeni z okleparskimi posli. Tako so nastopili Milan M. Cvikel, odstavljeno predsednik protikorupcijske komisije, Drago Kos, predsednik komisije za preprečevanje korupcije, direktor na razpisu neuspelega podjetja Sistemska tehnika, ter dr. Bojan Potočnik, nekdanji generalni direktor slovenske poli-

cije. Premier je po omenjeni oddaji na finski televiziji nekajkrat poudaril, da ni prejel nikakršne podkupnine in da Walterja Wolfa, ki naj bi mu prinesel denar sploh ne pozna. Najbolj zanimivo za celoten primer pa je navajanje avtorjev oddaje, da imajo dokaze in pričevanja o izplačanih podkupninah v Sloveniji, toda jih domnevno zaradi zaščite virov ne bodo objavili.

Primer je dobil tudi politične razsežnosti. Janez Janša je zahteval dokaze in opravičilo televizije YLE v Helsinkih, ki je predvajala oddajo. Zunanje ministrstvo je poslalo dve protestni noti finski vladi, o omenjeni aferi, ki pa je bolj kot to poskus zarote zoper predsednika vlade, pa je na izrednem zasedanju razpravljala tudi Državni zbor. Generalna državna tožilka Barbara Brežigar je izjavila, da v dosedanjih preiskavi niso ugotovili nobenega primera korupcije v orožarskih poslih. Opozicijske stranke so trditve o podkupninah takoj uporabile v volilni kampanji ter se sploh ne zmenijo za to, da za podkupninarje Janeza Janšo ni nobenih dokazov. Dogaja se praksa iz nekdanje Sovjetske zveze, ko na sodnih obravnavah tožilci niso navajali dokazov o krivdi obtožencev, marveč so morali ti dokazovati, da niso krivi. V umazani kampan-

ji zoper predsednika vlade prednjači Katarina Kresal, predsednica LDS, ki se rada hvali, da je izkušena pravnica. V primeru Janeza Janše pa ostro nastopa zoper nje in je nič ne moti, da o njegovi krivdi ni dokazov.

Seveda je očitno, da je namen gonje zoper Janeza Janšo in SDS znižati ugled in verodostojnost sedanje oblasti v Sloveniji, v upanju, da bo to prispevalo k zmanjšanju števila njenih glasov na bližnjih parlamentarnih volitvah. Civilno družbena organizacija Zbora za republiko, v katerem je zbrana intelektualna elita iz kroga Nove revije, je volilce povabila, naj glasujejo za Janeza Janšo.

Desus pričakuje dober uspeh na volivah

Demokratska stranka upokojencev pričakuje, da bo na volitvah zanjo glasovalo veliko število upokojencev. Vseh je v Sloveniji 527.535, kar je več kot četrtnina vseh prebivalcev države. Za Desus pa naj bi glasovali tudi tisti delavci, ki prejemale manj kot 700 evrov plače na mesec. V Sindikatu upokojencev Slovenije pri Konfederaciji sindikatov 90 menijo, da bi, upoštevajoč življenjske stroške, morala biti minimalna plača ali pokojnina za polno delovno dobo vsaj 700 evrov neto.

Marijan Drobež

Nagrada Fit medie iz Celja

Zlatnik poezije 2008 prejel Miroslav Košuta

V Celju so 26. avgusta podelili dve nagradi za poezijo. Zlatnik poezije za življenjsko delo je prejel Tržčan, ne le v našem prostoru znan Miroslav Košuta (1936), avtor desetih pesniških zbirk za odrasle in devetih del za otroke in mladino, piše tudi radijske igre, eseje ter prevaja.

Zlatnik poezije podeljuje Fit media iz Celja, in sicer pesniku, ki je, kot piše v utemeljitvi nagrade, s svojim življenjskim opusom neizbrisljivo vplival na zlatnost slovenske poezije, jezika in kulture. Doslej so zlatnik prejeli Ciril Zlobec, Tone Pavček in Kajetan Kovič. Zlatnik poezije podeljuje Fit media kot organizator Veronikine nagrade, in sicer od leta 2005.

Veronikino nagrado za najboljšo zbirko, ki je izšla v Sloveniji ali v zamejstvu v času od junija 2007

do vključno maja 2008, pa je prejel Milan Dekleva za zbirko *Audrey Hepburn, slišiš metlo budističnega učenca?* (izdala Cankarjeva založba, v našem časniku smo na kratko o knjigi že poročali). Dekleva je Veronikino nagrado prejel že drugič. Lavreat je prejel poleg denarne nagrade v višini 4.000 evrov bruto še listino Mestne občine Celje.

"Nova pesniška knjiga Milana Dekleve pomeni kristalizacijo avtorjeve, zdaj smemo reči, dolge in pisane pesniške poti", so zapisali člani žirije Matjež Kos, Robert Titan Felix in Marjan Strojman.

"Audrey Hepburn, slišiš metlo budističnega učenca?" ima dolg naslov, vendar njena vsebina ni dolgozvečna, temveč refleksivno izostrena, napisana z občutkom za detajl ter za dramaturgijo bivanjskih položajev upesnjenih predmetnosti in oseb. Središča lika sta ona in on, popotnika, ki s seboj skušata svet in s svetom sebe", je nagrado utemeljil predsednik žirije, Deklevov pesniški kolega Marjan Strojman.

Miroslav Košuta (foto JMP)

Bruselj / Zasedanje Evropskega parlamenta

Poslanec Kacin je opozoril na plinske terminale

Evropski poslanec Jelko Kacin (ALDE/LDS) je, kot povzema vest Slovenske tiskovne agencija, v ponedeljek, 1. septembra, zvečer na plenarnem zasedanju Evropskega parlamenta v Bruslju izpostavil problem gradnje plinskih terminalov v Tržaškem zalivu. Terminal naj bi zrasel le pet milj pred slovensko obalo, nasproti Pirana, kar je Kacin primerjal s postavitvijo terminala v beneški laguni.

"V Tržaškem zalivu nameravajo zgraditi kopenski in še

pomorski plinski terminal, ki naj bi zrasel le pet milj pred slovensko obalo, prav nasproti največjega turističnega področja pred Piranom. Če si italijanska vlada to upa, ga lahko poskuša postaviti tudi v beneško laguno, a ji to ne bi uspelo, saj bi temu nasprotoval ves civilizirani svet", je prepričan Kacin.

Prebivalci imajo po njegovem pravico nasprotovati takemu objektu, politiki pa morajo spoštovati njihovo voljo in nadoknaditi

Jelko Kacin

demokratski deficit v EU. "Prevečkrat smo bili premalo odgovorni do okolja, da bi si kaj takega smeli še dovoliti in to je potrebno italijanskim oblastem povedati in sporočiti tudi tukaj, v Evropskem parlamentu", je bil jasen Kacin.

Dodal je še, da so "vprašanja varovanja okolja in povečane energetske potrebe v povezavi s podnebnimi spremembami izzivi, ki zahtevajo odgovoren pristop vseh politikov in presegajo državne meje in nacionalne interese". Gradnja pomorskih plinskih terminalov v zaprtih morjih, kot je Jadran-

Kratke

Doktorska disertacija o Novi Gorici je pripravljena

Katja Jerman, sodelavka raziskovalne postaje znanstveno-raziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Novi Gorici, je v pogovoru za naš časnik povedala, da je napisala doktorsko disertacijo o temi Dve Gorici eno mesto? Njeno delo je plod dolgotrajnih raziskav, pogovor, posvetovanj in drugih oblik seznanjanja z mestom, ki je pred šestdesetimi leti začelo nastajati na zahodnem delu tedanje jugoslovansko-italijanske meje.

Besedilo doktorske disertacije s prilogami obsega 333 strani, avtorica pa ga je prijavila na Filozofsko fakulteto ljubljanske univerze, kjer bodo določili datum za zagovor. Njen mentor je prof. dr. Božidar Jezernik. Katja Jerman je povedala, da je preučila veliko gradiva o Novi Gorici, vendar pri tem ni našla dokumenta ali drugega dokazila, s katerim bi kak državni organ sprejel sklep o pričetku gradnje Nove Gorice.

Pilonova galerija v Ajdovščini ima tudi status muzeja

V gradivu o stanju in delovanju kulturnih ustanov oz. zavodov v občini Ajdovščina v tem letu so javnost obvestili, da ima Pilonova galerija tudi status muzeja. Sodeluje pri zbiranju, ocenjevanju in hranjenju muzealij z likovnega področja. Status muzeja pa je dobila predvsem zato, ker hrani zbirko likovnih del in drugih stvaritev ter sploh dediščino Vena Pilon. Poslanstvo in delovanje Pilonove galerije delno financira tudi država.

Direktorica Pilonove galerije dr. Irene Mislaj je v omenjenem gradivu zapisala, da ustanova predvsem skrbi za Pilonovo stalno zbirko ter za preučevanje opusa tega umetnika in njegovo umestitev v širši okvir umetnostne zgodovine Primorske, Slovenije in Evrope. Žal pa v Pilonovi galeriji spričo finančnih težav in omejitev ne morejo zaposliti novih strokovnjakov z likovnega področja. Tudi nimajo prostorov za hrambo muzealij.

V družbi Primorska Qlandia je več kot štirideset trgovin in drugih lokalov

V Novi Gorici v četrtek, 11. septembra, odprejo doslej največje

prodajno središče. Zgradila ga je finančna družba Hypo Leasing iz Ljubljane s finančno soudeležbo družbe MID investicije, tudi iz Ljubljane. Naložba je stala okoli 40 milijonov evrov, gre pa za sistem, ki se razteza na dobrih 26 tisoč kvadratnih metrih zemljišča in bo na njem 1.200 parkirnih mest za avtomobile in druga motorna vozila. Na tem prostornem območju bo več kot 40 trgovin in drugih lokalov različnih velikosti, v katerih bo na voljo blago najrazličnejših vrst slovenskih, italijanskih in drugih tujih proizvajalcev. "Prisotnih bo toliko blagovnih znamk, da bodo lahko zadovoljile potrebe vseh kupcev, tudi tistih iz Italije", je za naš časnik dejal Tomaž Bojko, vodja oddelka poslovnih najemov v družbi Hypo Leasing.

V Novi Gorici je sicer že zdaj dovolj trgovin v živili, industrijskimi potrebščinami in z drugim blagom. Kupcev je dovolj v trgovinah z živili, medtem ko v drugih trgovinah oz. prodajalnah obisk upada. Morda bo družba Primorska Qlandia te tokove spremenila oz. upočasnila. Kmalu pa bo začel nastajati nov trgovski center tudi na območju t. i. Majskih poljan ob železniški postaji v Novi Gorici.

sko morje, pa je po njegovih besedah še posebej občutljivo vprašanje. Slovenija gradnji plinskih terminalov v Tržaškem zalivu nasprotuje. Okoljski minister Janez Podobnik je zato že julija o problematiki pisal Evropski komisiji.

Evropska komisija je pojasnila, da "preiskuje elemente", ki jih v pismu Dimasu omenja Podobnik. Ta je namreč v pismu opisal dejavnosti Slovenije v zadnjih dveh letih pri postopkih čezmejnje presoje obeh plinskih terminalov v Tržaškem zalivu. Omenil je zgolj en sestanek, do katerega je prišlo med stranema, ter da očitno italijanska stran ne želi več nadaljevati posvetovanj. "Ker smo globoko prepričani, da je Italija kršila določila

Aarhuške in ESPOO konvencije ter določila evropskega prava, Slovenija prosi implementacijski odbor konvencije o čezmejnih vplivih in delovna telesa za proučitev zadeve in odziv, Evropsko komisijo pa za pomoč, da bi se izognili prihodnjim težavam z okoljem in varnostjo v severnem Jadranu in za preveritev neimplementacije evropskih predpisov glede presoje planov in projektov s čezmejnimi vplivi, vključitvijo javnosti, metodami in posvetovanji", je zapisal minister Podobnik.

Komisija je tudi sporočila, da pripravlja odgovor na pismo. Kdaj bo odgovor pripravljen in ali bo pojasnila zahtevala tudi od italijanske strani, pa komisija še ni mogla pojasniti.

S 3. strani

Sem finančni minister...

Je torej slovenski trg še liberalen, ali prevladujejo monopolistične oaze?

Monopolistični pojavi obstajajo. Na primer na področju trgovine. Tri največja omrežja naj bi v letu 2007 obvladovala po svojih lastnih podatkih nad 67% trga. Pojavljajo se upravičeni sumi monopolističnega delovanja, ko se določenim dobaviteljem onemogoča trgovanje s konkurenčnimi podjetji. Slovenija je sicer zelo odprto gospodarstvo, a vse bolj se pojavlja koncentracija.

Država nima pri tem nobene lastnine in lahko vpliva samo preko Urada za varstvo konkurence.

Ko bi slovenski trg bil bolj odprt tujim investitorjem, bi se lahko bolje preprečila koncentracija kapitala?

Saj med njimi tudi najdete tuje investitorje...

Torej ne igra tukaj vloge dejstvo, ali gre za slovenskega ali tujega menedžerja?

Ne, gre samo za to, ali konkurenca obstaja ali ne.

Bi se situacija drugače obrnila, ko bi v pivovski vojni za prevzem Uniona nad Pivovar-

no Laško prevladal Interbrew?

Odgovor je: ne vem. Mogoče, toda ne vem.

Kateri bi morali biti naslednji veliki vladni privatizacijski projekti?

niš s posameznim ministrom, delničarjev je danes več kot 100 tisoč. Njihovi interesi so zelo konkretni in zelo realni.

V obdobju privatizacije so vas kritizirali, da ste za male vlagatelje predvideli premajhen delež, nekateri institucionalni investitorji pa, da so dvomljive narave, ker da imajo sedež v t. i. davčnih rajih...

Šlo je za mednarodni razpis, ki je potekal po določenih standardih. Mislim, da smo se s strokovnega vidika pravilno odločili, da

nega gospodarstva?

To bi bilo v nasprotju z načelom mednarodne javne ponudbe. Sicer pa takih investitorjev v našem primeru ni bilo veliko.

Na tabli, tukaj v vašem uradu imate na datumu 21. septembra zapisano 10%-12%. To je torej vaš cilj na skorajšnjih volitvah?

Naš cilj je povečanje zaupanja, ki smo ga imeli doslej.

Kljub temu da vam ankete ne kažejo najbolje...

To vprašanje bi morali zastaviti strokovnjakom, ki ankete izde-

posameznimi partnericami. Od vsega začetka smo iskali povezavo s pomladnimi strankami. Sad tega prizadevanja je tudi rojstvo današnje vladne koalicije leta 2004. Še vedno je to naša najpomembnejša prioriteta. Ko si potem enkrat v koaliciji, se sestavi vlada. Le-ta pa ima enega predsednika, nima jih tri ali štiri. Za to mesto je seveda v prednosti stranka, ki je dobila največ glasov. Jaz se tega sistema ne bojim, v njem živim. Prepričan pa sem, da bo prišel čas, ko bo v Sloveniji krščansko-ljudsko gibanje

lota naroda. Mislim, da je prav, da imajo svojo besedo tudi Slovenci zunaj meja domovine. Slovenija ima namreč dolgoročno narodno odgovornost do vseh tistih Slovencev, ki živijo zunaj naših meja. Težave bomo sicer imeli, ker je v Sloveniji zdomstvo močno povezano z ideološkimi spori, toda s časom se bo stvar ugledila. To je res nacionalni interes, ki bo prej ali slej prevladal, in ponosen sem, da gre za predlog Nove Slovenije.

Bo torej mogoče zbrati dvotretjinsko ustavno večino za spremembo števila poslancev?

Upam, da ja. Držnost upanja je značilnost, ki mi ne manjka...

Kaj pa ministrstvo za Slovence v zamejstvu in po svetu? Vaš strankarski kolega Lojze Peterle ga zagovarja...

Gre za pozitivno

inicijativo. Moramo pa biti zelo trezni, kar se tega tiče. Samo ministrstvo ne bo rešilo vprašanja zamejcev in zdomcev, če ne bo spremenjen bistveni odnos večine Slovencev in Slovencev v domovini do sorodnikov zunaj meja.

V kakšni meri naj Slovenija posega in pomaga svojim manjšinam (govorimo o finančni plati) in koliko naj se manjšina "sama znajde" in si tudi sama pomaga v kritičnih situacijah? Dva taka nedavna primera sta bila Korotan na Koroškem, pri nas pa Primorski dnevnik...

Slovenska vlada mora v teh primerih vedno intervenirati. Prvi korak je nedvomno na nivoju diplomacije. V zvezi s posebnimi finančnimi pomočmi pa gre že za bolj zapleteno zadevo. Povezana je tudi z zmožnostmi države same in s tem, kaj se lahko izvede in kaj ne.

Izpeljali smo prvi del projekta privatizacije Nove kreditne banke Maribor. Zavarovalnica Triglav bo na borzi v kratkem, gre namreč za proces, ki je že v teku. Ko bo lastniška struktura NLB dolgoročno zagotovljena, jo bomo tudi postavili na borzo.

Ste s privatizacijo NKBM zadovoljni? Kako ocenjujete to potezo po nekaj mesecih?

Zelo pozitivno. Vsi, ki so prevzeli lastniško odgovornost, morajo sedaj odigrati svojo vlogo. Tudi uprava se mora zanimati za interese vseh. Banka ni več v ekskluzivni lasti države, v kateri se me-

smo več kot dve tretjini prodajnega namenili malim delničarjem. Za ostalo pa so se pojavili institucionalni investitorji. Šlo je za mednarodno ponudbo.

Kritike o dvomljivih institucionalnih investitorjih torej po vašem mnenju niso bile utemeljene...

To ni problem, ki ga lahko Slovenija reši. Problem davčnih oaz morajo rešiti države, ki so sam problem ustvarile.

Kaj pa zakonska regulacija glede prisotnosti investitorjev s sedežem v davčnih oazah? Bi bilo to proti zakonom trž-

lujejo in proučujejo. Zakaj ankete niso nikoli nakazale tega, kar se dejansko potem dogaja na voliščih. Saj se že pojavljajo komentatorji, ki opozarjajo na dejstvo, da konsenzi za Novo Slovenijo rastejo. Vedno nas pokopavajo, mi pa nismo še skočili v luknjo. In niti letos ne bomo. Prepričan sem, da bomo preseletili tako, kot smo še vsakič. Vprašati se je morda treba, zakaj ljudje v anketah ne izražajo svojega mnenja. Zakaj v Sloveniji ljudje čutijo potrebo, da prikrijejo svojo podporo Novi Sloveniji?

Se ne bojite kanibalizacijskega učinka, ki bi ga nad vami lahko imela vaša močnejša partnerica SDS?

Ne, mi se nikogar ne bojimo. Dejstvo je, da naš volilni sistem zaradi svoje strukture zahteva, da se pri nas ustvarja koalicijske vlade. Za tak tip vlade pa rabite pogovore in dogovore med

prevzelo večje odgovornosti, ker se bo povečalo zaupanje volilcev vanj.

Ne bojite se niti novih političnih formacij, ki se umeščajo v desnosredinski blok? Mislim seveda na novonastalo KDS...

Vaši nekdanji strankarski kolegi (Janez Drobnič, Marko Štrovs), ki bodo letos kandidirali na listi KDS, pa le imajo določeno prepoznavnost...

Zelo mogoče bodo imeli določen vpliv, ki pa po mojem mnenju ne bo odločilne narave.

Vaša stranka je predlagala zakon za izvolitev v DZ dveh poslancev, predstavnikov Slovencev v zamejstvu in po svetu. Bodo po vašem mnenju zamejci in zdomci lahko volili že leta 2012?

Upam, da bo to mogoče. Moramo namreč vzpostaviti enotnost narodnega telesa. V matični domovini živi večina, ne pa ce-

Cene živil neustavljivo rastejo

Globalna prehranska kriza

Cene živil po vsem svetu že nekaj let neustavljivo rastejo, s tem pa povzročajo socialne nemire, konflikte, vojne, skratka nestabilnost. Če smo povišanje cen občutili na zahodu, si lahko zlahka predstavljamo, kakšne uničujoče posledice ima na naraščajoče število revnih (ena milijarda ljudi živi v skrajni revščini). Po podatkih Svetovne banke so podražitve živil pahnille dodatnih 100 milijonov ljudi v lakoto in podhranjenost. Nekaj največjih držav izvoznic živil je omejilo ali celo prekinilo izvažanje (npr. Indija in Vietnam, največji izvoznici riža sta prenehali z izvažanjem), da bi se cene hrane na domačih trgih vsaj delno umirile. Cena riža, osnovnega živila polovice človeštva, se je v enem samem letu (marec 2007 - marec 2008) podražila za 74%, cena pšenice pa za 130%, pri čemer je potrebno upoštevati, da cene hrane indeksno naraščajo že od leta 2002. Zaradi omenjenih razlogov je prišlo v več kot petnajstih državah v raz-

voju do nemirov in izgrediv. Pred nami je torej prehranska kriza, ki bo z gotovostjo še najbolj vplivala na tiste 3 milijarde ljudi, ki živijo z manj kot dvema dolarjema na dan.

Na nastanek krize je vplivalo več kratkoročnih in dolgoročnih faktorjev, ki so posledica nesečnih okoliščin, razvoja in slabega upravljanja ljudi na vodilnih položajih. Neugodne vremenske razmere (suše itd.) so vplivale na slabše letine, pri čemer so stanje dodatno zaostrile nezadostne globalne rezerve živil. Posredno je na izbruh krize vplivala tudi podražitev energentov, predvsem nafte, saj so polja večinoma strojno obdelana. Povpraševanje po hrani se je povečalo tudi zaradi spremenjenega življenjskega sloga, spreminjajo se prehrabene navade ljudi v državah v razvoju - povečalo se je uživanje mesa. Prebivalec Kitajske je leta 1980 letno pojedel povprečno 20 kg mesa, leta 2007 pa 50 kg, kar je dolgoročen problem; meso namreč nasiti manj

ljudi kot količina krme, ki jo poje živina za zakol.

Čeprav države Evropske unije in Združene države Amerike trdijo, da je povezava med pridelavo biogoriv in prehransko krizo minimalna, je po podatkih Mednarodnega inštituta za raziskovanje živilskih politik kar 30 % podražitev žitaric posledica tega pojava. Celih 5 % žitaric, ki je bilo namenjenih prehrani, se sedaj uporablja za pridelavo etanola in biodizela. Oxfam, združenje nevladnih organizacij iz treh kontinentov, je predlagalo moratorij na pridelavo biogoriv in ukinitvev subvencij na tem področju, prav tako Mednarodni denarni sklad poziva voditelje, naj ponovno ocenijo uspešnost/neuspešnost politike biogoriv. Eden izmed ciljev, ki so si ga zadali voditelji držav članic Organizacije združenih narodov v New Yorku leta 2000, je bil razpolovitev števila 'lačnih' do leta 2015. Sedaj v drugi polovici leta 2008, ko bi se stanje moralo izboljševati, lahko naštejemo 100 milijonov več podhranjenih oseb in lahko le upamo, da se stanje ne bo dodatno poslabšalo.

Juri Grudina

SOL V KAVI

Pesimisti in optimisti, realisti in naivneži

Naveličal sem se tarnanja. Človeka vprašaj, kako mu gre, in zelo pogosto dobiš tak odgovor, da je v bistvu eno samo tarnanje, pritoževanje nad življenjem, ki je takšno, kakršno pač je. Redko srečam človeka, ki bi se pohvalil, kako dobro mu gre. Nam gre res tako slabo ali pa mogoče preprosto nespособni narediti pravi len obračun in ugotoviti, da nam gre konec koncev dobro? Dejansko pa ne gre za pogled na sedanje stanje, ampak na naravnost za to, kar še pride, gre za moj odnos do prihodnosti. Razlika med pesimistom in optimistom je v tem, da je pesimist prepričan, da so stvari takšne, kot so, in se jih ne da spremeniti. Optimist pa ne vidi omejitev. Če razmišljam torej pesimistično, bom rekel, da bom še naslednjih dvajset let garal kot zamorec, da bi odplačal kredit za hišo in avto, in ko bom star skoraj šestdeset let, bom končno lahko začel uživati življenje. Tako pač je v življenju, bi še moral dodati.

Če pa na vse skupaj gledam kot optimist, lahko rečem, da mi bo kmalu nekako uspelo predčasno odplačati vse svoje dolgeve in bom splezal na zeleno vejo veliko prej. Življenje pa lahko uživam že sedaj. Na to pa lahko vsi razumni ljudje rečejo, da sem naiven.

Sedaj pa boste še vi pomislili: Zakaj pa naj bi brali te banalne misli v stilu "Zemlja je okrogla"? Ali moramo res tritati čas za to, da beremo članek o vsem znanih dejstvih, ki jih navaja neki naivnež, ki je odkril toplo vodo?

Pravijo, da lahko daš žabo v lonec hladne vode, lonec pa na počasen ogenj, da se voda počasi segreva, se bo žaba postopoma privajala na vedno bolj toplo vodo in se pustila skuhati. Okoli sebe vidim toliko stvari, ki jih imamo za normalne, da trdno verjamem, da smo se pustili

prepričati, da je to pravilno. Pa ni.

Ste že kdaj jedli "italijansko" pizzo v neki tuji državi, takšno, da bi zanj lahko rekli vse, samo tega ne, da je to pizza. Morda topli sendvič ali obložena pita, nikakor pa ne pizza. In vendar je za ljudi v tistem kraju to pizza. Ker prave še niso jedli. Tako tudi mi o mnogih stvareh menimo, da so "prave", ker smo se navadili, da je pač tako in si sploh ne predstavljamo, kako bi lahko bilo drugače.

Zaradi tega pa začenjam to serijo člankov, v katerih se bom šel preprosto igrice. Namesto da bi kritiziral obstoječe stanje, bom samo opisoval svoje sanje. Pa naj mi rečejo, da sem naivnež ali sanjač. Zdi se mi, da je to dober način, da se sploh zavemo, kaj bi morali vsi zahtevati od življenja. Parlamentarne volitve, ki nam jih pripravljajo jeseni v Sloveniji, bi morali imeti za normalno. Sam bom šel za normalno tisto politično ureditev, v kateri se bodo politiki lahko kandidirali le v kraju, kjer živijo, bodo resnično zastopali interese svojih volilcev in ne strankarskih ali - še slabše - osebnih interesov, kjer bodo direktorji velikih podjetij uspešni poslovneži in ne strankarsko nastavljeni nespособneži, ter bodo tisti, ki so naredili kaj proti zakonu, dejansko tudi preganjani in obsojeni. Volil bom za tisto stranko, ki ne bo napisala volilnega programa na osnovi raziskav o strukturi volilnega telesa, ampak na osnovi dejanskih potreb za razvoj Slovenije. Sanjam? Sem pač naiven, kaj hočete?

Peter Szabo

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Palik
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 9. septembra, ob 14. uri.

Presenetljiva odločitev Sandre Vitez

Prenehala bo poklicno igrati odbojko

Pred začetkom Olimpijskih iger je Primorski dnevnik objavil vest, da je Sandra Vitez prenehala s poklicnim igranjem odbojke. Kot pravimo v teh primerih, je novica lebdela v zraku že celo poletje. Postavna Kontovelka je namreč že po končanem preteklem prvenstvu izrazila pomisleke najprej nad nadaljnjim nastopanjem v Sassuolo (kjer z drugo sezono, prvo v najvišji ligi, ni bila zadovoljna), pa tudi nad samim nadaljevanjem kariere. Močan znak je predstavljala tudi presenetljiva odločitev, da odkloni povabilo v reprezentanco ravno v olimpijskem poletju. Pa vendar je bilo pričakovati, da bo Vitezova v brezskrbnem poletju ponovno napolnila akumulatore in si počasi vendarle poiskala primeren rešitev (priložnosti bi ji pri drugih delodajalcih vsekakor ne manjkalo) za novo športno sezono. V resnici pa je najbrž že po koncu dveletne pogodbe s klubom iz okolice Modene sklenila, da bo odslej čas preživljala povsem drugače. O morebitnem igranju odbojke na nižji ravni se še ni izjasnila (najbrž v sedanjem stanju zasičenosti sploh ne razmišlja o tem), gotovo pa bo v teh dneh delala sprejemni izpit za univerzitetni študij fizioterapije (s katero se uspešno ukvarja starejša sestra Deborah). Jasno je in razumljivo, da je Sandrina korenita odločitev iznena-

dila in šokirala zamejsko javnost. Izjemni talent, ki je že pri dvajsetih na pragu olimpijskega nastopa, na mah prekine bleščečo kariero in se usmeri popolnoma drugam. Njena športna pot se je povzpela bliskovito: pri šestnajstih je gospodarila v C ligi pri domačem Kontovelu, kjer so jo odbojarsko vzgajali; pri osemnajstih se je preizkusila v B1 ligi razmeroma blizu doma (na Videmskem) in se nato na mladinskem svetovnem prvenstvu izkazala kot ena najboljših igralcev ter četrta strelka tekmovalja; še leto kasneje, po opravljeni maturi na pedagogskem liceju, preskok v svet poklicnega športa in nemudoma napredovanje (kot glavni akter na igrišču) s Sassuolom iz A2 v A1 ligo. Poleg tega naslov najboljših mlade igralke lige in uspešen krstni nastop v članski državni reprezentanci (evropske prvakinja in zmagovalke Svetovne lige) na ekshibicijski tekmi zvezd. Pa smo pri minuli sezoni, ko je bila v A1 ligi večkrat članica standardne šesterke v sicer ne vrhunski, toda čisto solidni ekipi. Zanimivi so bili odzivi (spet citiramo PD) nekaterih naših odbojarskih trenerjev na Sandrino rošado. Vsi nekako v slogu, da jo lahko razumejo in spoštujejo njeno odločitev, saj pot

poklicnega športnika ni lahka. Komentarji, značilni za naše zamejstvo, kjer se noče nihče javno

nih strokovnjakov, ki vzgajajo naše mlade, bi pričakovali mogoče tudi drugačne poglede in utemeljitve. Škoda se nam namreč zdi, da ena naših najboljših športnic prekine kariero dejansko že po začetnih korakih. Da se razumemo, vsi spoštujemo odločitev dekleta, ki je pač ugotovilo, da se želi ukvarjati s čim drugim. To ni sporno, s človeškega vidika neoporečno, vsak študij je kajpak plemenita pot. Sandro

preveč izpostaviti in še manj se komu zameriti. Vendar od športimamo radi in jo cenimo, vendar hkrati ni razloga, da bi zamo-

li, da njena odločitev ni dobra novica za zamejski šport. Kako naj trenerji in pedagogi pričujejo mladino (ki ima povprečno desetino Sandrinega talenta), da se je vredno truditi (ne rečemo žrtvovati) v športu, ko pa eden redkih svetlih zgledov tako klecne? In, egoistično vprašanje, o kom bomo pisali novinarji, ki se poklicno ukvarjajo z zamejskim športom, ko pa nam odpove edini resen kandidat za nastop na Olimpijskih igrah in vrhunsko igranje v reprezentanci v prihodnjih desetih letih? Ker to je bila Sandra Vitez. Že nekajkrat se je odpovedala izbrani vrsti ali se pripravam pridružila kasneje, pa so jo vedno znova vpoklicali. Velecenjeni selektor Barbolini je resno računal nanjo, to je povedal nam in njej. V družbi nekaj drugih mladih posameznikov je bila kandidatka za standardno mesto med "azzurrami" prav kmalu. Nekako kot na primer danes Sebastian Giovinco ali Giuseppe Rossi v nogometu...

Seveda se ženska odbojka po nagradah niti zdaleč ne more meriti z nogometom, vendar vrhunska italijanska igralca si s sedmimi, osmimi sezonami igranja na mednarodni ravni vsekakor zagotovi več kot dostojno prihodnost. Poklicni šport nedvomno ni posut le s cvetjem, vendar se ne zdi, da se Mateju Černicu ali Lorisu Maniaju na vrhuncu godi tako slabo. Tržačan Daniele Cavallero, ki - v sicer malce bogatejši moški košarki - ne velja po kakovosti v primerjavi niti pol Vitezove, je večkrat izjavil, da bi si želel, da bi se to obdobje igranja med profesionalci ne končalo nikoli. Marsikdo bi dal vse, da bi bil tam, pa mu ne bo to ob vsem naprežanju nikdar dano. Škoda.

HC

Mirku v spomin

Pred letom dni nas je globoko presunila žalostna vest o hudi bolezni pokojnega Mirka Špacapana. Nismo mogli verjeti, da je sploh resnično. Upali smo, da se bo čudež vendarle zgodil, toda proti koncu leta smo se morali sprijazniti s kruto resnico. Tedaj se je porodila zamisel, da se po Mirku poimenjuje slovenski športni center v Gorici. V mladih letih je bil namreč vrhunski športnik in kasneje tudi predsednik SZ Olympia. Sedaj se ta zamisel spreminja v konkretne predloge in v prejšnjih dneh je bil določen datum poimenovanja in odkritja obeležja, to je v začetku decembra letošnjega leta. Obeležje bo stalo na zunanji strani pred vhodnimi vrati telovadnice, uprto proti kulturnemu hramu in glasbeni šoli v trajen spomin, da je pokojni bil osebnost izrednih vrlin na kulturnem, glasbenem in političnem področju. Mladi, ki bodo prihajali v telovadnico, pa bodo tako stalno imeli v spominu človeka, vrednega posnemanja zaradi njegove neutrudne vneme pri raznolikem ustvarjalnem delu. To je tudi želja tistih, ki so predlagali poimenovanje. Tisti, ki želijo, lahko prispevajo za obeležje na tekoči račun pri Zadrugi banki Doberdob - Sovodnje (tekoči račun št. IBAN IT 821085321240100000740248) ali na uradništvo Novega glasa.

Pripravljalni odbor za poimenovanje

media Oglaševalska agencija

www.tmedia.it

SDZPI IRSIP

Zavod z vzpostavljenim sistemom vođenja kakovosti za načrtovanje, organizacijo in izvajanje poklicnega izobraževanja, višjega usposabljanja in vseživljenjskega učenja

CISA CERT UNI EN ISO 9001:2008

www.sdzpi-irisp.it

Univerza v Novi Gorici je nedržavna, raziskovalna in študentska prijavna univerza, kjer znanje nastaja v harmoničnem odnosu med študenti in raziskovalci ter se prenasa na mlajšo generacijo in v podjetniško okolje.

Univerza v Novi Gorici
Vipavska 13, P.P. 301
Rožna dolina
SI-5000 Nova Gorica
E-mail: info@p-ng.si

CREDITO COOPERATIVO DEL CARSO
ZADRUŽNA KRAŠKA BANKA

BCC
CREDITO COOPERATIVO

Doberdò e Savogna
Zadruga Banka
Doberdob in Sovodnje

KB
1909

Preprosto. Posel.

www.kb1909.it

IEDC
Bled School of Management

A School with a View

KB invest
S.p.A.
Real Estate Solutions

www.kbinvest.it

MULTIDISCIPLINARNI PROGRAM – NALOŽBA ZA TVOJO PRIHODNOST

RAZPIS ZA

MULTIDISCIPLINARNI PROGRAM ZA KAKOVOSTNO KADROVSKO RAST

Študijski program namenjen univerzitetnim študentom in mladim z univerzitetno diplomom

Program sestavljajo štiri sklopi:

- 1. del programa: seminarska dejavnost**
 - trajanje: od septembra 2008 do maja 2009 (60 ur predavanj, obiski podjetij);
 - predmetnik: predavanja iz splošne kulture, managementa, podjetništva, komunikacije in nastopanja
 - lokacija: KB Center v Gorici in sedež SDZPI v Trstu;
 - potrdilo o obiskovanju tečaja.
- 2. del programa: tečaj poslovne angleščine**
- 3. del programa: dva meseca delovne prakse v konzorciranih podjetjih in ustanovah**
- 4. del programa: Discover Management Program na poslovni šoli IEDC Bled**
 - devetdnevni poletni seminar managementa (julij 2009);
 - potrdilo o obiskovanju tečaja (5 kreditnih točk).

Novost!

Uvod v letošnji program predstavlja predmet Osnove managementa, ki ga bo izvedla Fakulteta za Management iz Univerze na Primorskem: po obiskovanju predmeta je omogočeno izvajanje izpita na Fakulteti za Management in pridobitev 6 kreditnih točk.

Prijavni obrazci in vse dodatne informacije so na razpolago na spletni strani www.slovik.org

Termin za prijave: 20.9.2008

info@slovik.org

NEONSEVEN

development of technologies for mobile telecommunications

Proseška postaja, 15
34010 Zgonik - Trst
Italija
+39 040 2529400
info@neonseven.com
www.neonseven.com

GEA College d.d.

Uprava - Dunajska 156 - 1000 Ljubljana
Telefon: +386 1 5881 300
Faks: +386 1 5881 333
E-pošta: natasa.madjar@gea-college.si

Lokacija PIRAN
Kidričevo nabrežje 2 - 6330 Piran

Lokacija LJUBLJANA
Dunajska 156 - 1000 Ljubljana

Lokacija SLOVENSKE KONJICE
Mestni trg 18 - 3210 Slovenske Konjice

SKGZ

Trst
ul. S. Francesco 20
tel. +39 040 368 094
fax +39 040 368 158
email: skgz-ts@skgz.org

Gorica
korzo Verdi 51/int
tel. +39 0481 550 142
fax +39 0481 550 142
email: skgz-go@skgz.org

Čedad
ul. IX Agosto 8
tel./fax +39 0432 731 386
email: skgz-cedad@skgz.org

S 5. strani / Študijski dnevi Draga 2008

"Več Trubarja v naš čas!"

Nedelja, 7. septembra
Nova duhovna podoba
Primoža Trubarja

Nedeljski del letošnje Drage je bil v celoti posvečen liku velikega Raščana ob njegovem jubileju. Po jutranji maši je v imenitnem predavanju o njem najprej spregovoril dr. Zvone Štrubelj, ki ga v zamejstvu in še zlasti na Tržaškem dobro poznamo, saj je skoraj deset let svojega življenja posvetil pastoralnemu delovanju na Opčinah. Prefinjeni izobraževalec, ki se je študijsko oblikoval v italijanskem, francoskem in nazadnje germanskem svetu, obenem predaval in še predava v Sloveniji, Italiji, Avstriji, Nemčiji, ves čas tudi piše za različne časopise in revije; v Nemčiji, kjer biva zadnja leta, pa razvija ekumenski dialog, si v zadnjih letih prizadeva za primerno valorizacijo in nekakšno "rehabilitacijo" Primoža Trubarja, ki pripada prav tako katoliški kot evangeličanski Cerkvi. To ni bradat, čokat in mrk človek, ampak posreduje nekaj lepega, pozitivnega, privlačnega tudi za naš čas. Predstavlja konkretno formulo ekumenizma, previdnostno znamenje našega časa. Zato obletnica lahko pomeni pomemben doprinos k verski in narodni spravi med Slovenci. Dr. Štrubelj, avtor monumentalne knjige o Trubarju *Pogum besede*, ki so jo izdale tri

Mohorjeve in je doživela svoj krst v torek, 9. septembra, je na Opčinah s Cankarjevimi in Trubarjevimi besedami povedal, da se na Tržaškem čuti, kot da je prišel domov, med brate. V Trstu je doživel duhovno rojstvo tudi Trubar, saj se je od svojega 16. do 19. leta šolal pri velikem škofu, humanistu in diplomatu Petru Bonomo. Tu se je tudi prvič dodobra srečal s seboj, odkril ideale svojega življenja, si začrtal smer svoje prihodnosti. Škof je verjel v njegove talente, postal mu je duhovni oče in dobrotnik, vzgojitelj in vodnik. Trubarja je spodbujal k študiju rimskih klasikov, latinščine, nemščine in italijanščine, vselej pa tudi bodril k negi slovenskega jezika, ki ga je škof tudi sam govoril. Ob njem je mladi Trubar odkril prenovitveni in humanistični zaklad Erazma Rotterdamskega, iz katerega je nato črpal vse življenje. Švicarska smer reformacije mu je bila idejno in duhovno bližja kot pa nemška, luteranska. 19-letnega Primoža je Bonomo poslal študirat na Dunaj, kjer je

lahko doživel začetke protestantskega gibanja in poglobil svoje nagnjenje k širini intelektualnega in duhovnega obzorja, toda univerza se je zanj hitro končala zaradi turškega obleganja. S culo na rami je odšel: ne domov, na Rašico, ampak v Trst. 22-letnega je Bonomo posvetil za duhovnika: tako je Trubar leta 1530 dosegel svoj prvi pomembni življenjski cilj. V naslednjih letih se je v Laškem, Loki in Ljubljani izkazal kot "resen, dosleden, zavzet in goreč duhovnik"; rad je poudarjal potrebo po stalnem izobraževanju in seganju po čistih izvirih Sv. pi-

sma. Kot stolni pridigar v Ljubljani je trdil, da je pomembno pripraviti potrebno literaturo v domačem jeziku, in se zavzemal za čisto in globoko osebno vero. Zaradi svojega

hotel emancipirati, da bi bili tudi Slovenci kot drugi, da bi tudi slovenski jezik Boga slavil. Prek njega smo lahko prišli do pravega spoznanja Božjega. Pisal je vsem Slovencem, pri tem ni poznal nobenega nazorkega ekskluzivizma, kar je eno njegovih najpomembnejših sporočil za naš čas. Trubar nam pomeni zgodovinski spomin, bogastvo, na katero se lahko sklicujemo. Slovenski jezik je hotel vpeljati na vsa področja življenja: bil je pisatelj, ki je prinesel tudi prvi slovenski notni tisk, bil je začetnik našega zgodovinskega, teološkega, znanstvenega raziskave itd. Danes je slovenščina tudi uradni jezik mednarodne povezave, "formalno je vse v najlepšem redu". In vendar se sredi Slovenije, v nekaterih krogih, umika drugim je-

zikom. To pomeni notranje izvotljevanje, samozaničevanje. "Sredi Ljubljane se godi, kar bi sredi Trsta ne bilo mogoče! To so bolezn srca"... Preveč smo "nepozorni, popustljivi, mehki kot maslo". Gre za odnos, ki ga imamo do samih sebe, do lastne svobode in do drugega.

Dr. Grdina je poudaril tudi nekaj razlik med Trubarjem in drugimi reformatorji. Luter je npr. trdil, da je treba uporne kmete zatreti kot stekle pse. Pri Trubarju ni nič podobnega, saj je verjel v pravičnost, v to, da je smrt ogledalo življenja. Še eno njegovo sporočilo je posebno aktualno tudi danes: večkrat je govoril o muslimanih, in vendar je njegov humanizem zmogel celo to, da je tudi v njih, ki so ogrožali njegov svet, videl dobro srce ljudi, nekaj dobrega. Še vedno nas s svojim zgledom nagovarja, da je kljub notranji trdnosti drugim treba dopuščati vero v svoja spoznanja. Iz tega duha je pritekla slovenska književnost. Zaradi vseh teh in še drugih aktualnih sporočil - "več Trubarja v naš čas!" je sklenil dr. Grdina.

IG, DD

Metka Starič predstavlja Trubarjevo razstavo "Vsem Slovencem" (foto AČ)

Pozdravi

Tridnevno študijsko srečanje je obiskalo veliko kulturnikov in predstavnikov javnih ustanov ter političnih strank, ki so prisotne kot običajno radi pozdravili in nagovorili s krajšo mislijo.

Zorko Pelikan, vodja Urada vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, je poudaril pomen daljnovidnih in uspešnih izbir očetov Drage, ki so s svojim delom korenito pripomogli k demokratizaciji slovenske družbe: "Brez Drage bi bile demokratične spremembe v Sloveniji v marsičem okrnjene", je dejal Pelikan in izrazil prepričanje, da lahko postane močna slovenska manjšina v EJK povezovalni člen in motor meddržavnega povezovanja.

Konzul RS v Trstu **Božidar Humar** je prebral pisno sporočilo, ki ga je udeležencem Drage namenil GK RS Jože Šušmelj. Predsednik SSO **Drago Štoka** je dejal, da kljub doseženi zakonski osnovi (italijanskemu zaščitnemu zakonu, deželnemu zakonu za slovensko manjšino, zakonu RS za Slovence v zamejstvu) se slovenski živelj mora boriti proti upadanju narodne zavesti, "katere našim mladim danes ne posredujejo ne šola ne družina. Priča smo tudi vse večjemu pomanjkanju slovenskih duhovnikov, ki so nekoč narodno zavest nenehno gojili". Štoka je obenem izrazil solidarnost slovenskemu premieru Janezu Janši, ki je tarča ozkostrelcev, "ki preko tujcev blatijo slovensko vlado".

Predsednik SKGZ **Rudi Pavšič** je izrazil prepričanje, da je treba Trubarjevo geslo Stati inu obstati nadgraditi še s pojmom napredovanja, ki mora sleteti na skupni viziji in strategiji v čim širšem kontekstu. "Ali smo Slovenci v Italiji opremljeni, da lahko ta načrt kvalitetno izpeljemo", se je vprašal Pavšič. "Nismo, ker nas nekdanja ideološka napestost še danes pogojuje", je bil njegov odgovor.

Slovenski veleposlanik v Rimu **Andrej Capuder** pa je Trubarjevo misel, ki je bila letošnja iztočnica Drage, dogradil s prepričanjem, da smo Slovenci poleg "vojskovanja dobrega boja" znali ohraniti tudi vero. "Še naprej moramo Slovenci izbojevati svojo držo in ohraniti pogum besede: to je Draga v svoji več kot štiridesetletni preteklosti znala storiti". Pogum Besede pomeni nič drugega kot pričevanje resnice, "na kar danes slovenski mediji žal pozabljajo", je dejal Capuder.

Deželni svetnik SSK **Igor Gabrovec** je dejal, da je osamosvojitve slovenske države dokazala, "da so bile izbire Drage v vseh teh letih dobre". Pomen Drage se po osamosvojitvi matične domovine ni razvedenel, saj so študijski dnevi postali pomemben forum, na katerem lahko določene teme dobijo novo poglobitev. "Danes je vendar treba poiskati način, kako privabiti zraven mlajšo generacijo poslušalcev, kako Dragi zagotoviti pomen, ki ga je imela v preteklih letih".

V nedeljo popoldne je slovenski minister **Milan Zver** v krajšem nagovoru poudaril ponos nad letošnjim letom, ki je za Slovence, Slovenijo in njen zgodovinski razvoj posebno pomembno. "Povprečje za Slovence ni dovolj, na vseh področjih moramo biti nadpovprečni, odlični". Pohvalil je prireditelje študijskih dni na Opčinah, ki so imeli v preteklosti prav posebno vlogo, ter zaželel, da bi tudi v spremenjenih okoliščinah in v prihodnje znali pritegniti zanimanje številnega občinstva.

Minister Milan Zver

Študijskih dni Draga so se med drugim udeležili še slovenski veleposlanik na Dunaju Stanislav Raščan, predstavnik Svetovnega slovenskega kongresa Tomaž Pavšič in drugi.

Panasonic

Brezžični telefon

Panasonic KX-TG 1100

Slovenski meni, osvetljen LCD zaslon. Do 10 ur pogovorov / 120 ur v pripravljenosti. Navigacijska tipka, telefonski imenik za 50 števil in imen, funkcija za ponovno klicanje. Možnost nakupa paketa z dodatno slušalko.

26,99 €

217/86 I
No FrostHladilnik
LG GCB399BLQA

Prostornina hladilnika/zamrzovalnika: 217/86 l, No Frost, LED zaslon, dinamično hlajenje, alarm za vrata. Energijski razred A. Barva platina. Mere (VxŠxG): 188x59,5x62,5 cm.

499,90 €

Hišni kino LG HT302SD

5.1 sistem. Moč: 300 W RMS + 75 W nizkotonec. Predvaja CD/DVD/DVD+R DL/DivX/MP3/MPEG/JPEG formate. AM/FM sprejemnik. Dolby Digital, DTS, Pro Logic II. USB plus.

99,99 €

BIG BANG

vedno
nekaj
novega

BIG BANG NOVA GORICA | Cesta 25. junija 1a | Tel: 05/335 64 10 | Ponudba velja od 11. 09. 2008 oz. do prodaje zalog |
Cene so v € in vsebujejo DDV | Tiskarske napake niso izključene.